

W Bielsku-Białej

12/2026

m a g a z y n s a m o r z ą d o w y

W NUMERZE:

**TO SIĘ DZIEJE
NAPRAWDĘ
– MISJA BEZ
EMISJI**

– str. 4

**GÓRSKI
UNIwersYTET
LUDOWY
W STRAŃCE**

– str. 5

**NOC MUZEÓW
W MIEŚCIE**

– str. 8-9

**WOKÓŁ
PREISNERA**

– str. 14-15

**UŚMIECHNIĘTA
TWARZ JAZZU**

– str. 16

CHCESZ POMAGAĆ? ZGŁOŚ SIĘ DO CENTRUM

Inauguracja działalności Centrum Wolontariatu w Bielsku-Białej i rekrutacji wolontariuszy pod hasłem *Mały gest. Wielka zmiana* odbyła się 3 czerwca w siedzibie Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego Teatr Grodzki przy ulicy Stefanii Sempołowskiej. Podczas wydarzenia dużo mówiło się o tym, jak zostać wolontariuszem i jak ogromną satysfakcję daje bezinteresowna pomoc innym.

W Centrum Wolontariatu każdy chętny do pomocy znajdzie obszar, w którym może się przydać. Instytucja ma siedzibę w Centrum Organizacji Pozarządowych przy ul. Cieszyńskiej 18 i działa od stycznia br. w ramach COP-u i Wydziału Spraw Obywatelskich i Przedsiębiorczości Urzędu Miejskiego. Punkt odpowiada za kompleksową koordynację działań społecznych, łączenie organizacji pozarządowych z wolontariuszami, prowadzenie profesjonalnych szkoleń i opracowywanie dokumentacji formalno-prawnej. Na wszystkich chętnych czekają tu pracownicy, którzy krok po kroku pomogą rozpocząć przygodę z wolontariatem. Poszukiwane są osoby w każdym wieku (od 13. roku życia), gotowe zaangażować się w różnorodne obszary działań: od pro-

jektów poświęconych pracy z osobami starszymi, z niepełnosprawnościami, z dziećmi i młodzieżą; aż do ochrony sztuki, tradycji i kultury regionalnej. W ramach wolontariatu można też organizować festiwale, włączać się w inicjatywy na rzecz ochrony przyrody, ekologii oraz praw zwierząt.

Aby dołączyć do zespołu, wystarczy wypełnić kwestionariusz on-line. Po rejestracji centrum skontaktuje się z wolontariuszem i dopasuje zadania do jego predyspozycji, umiejętności oraz czasu, jakim dysponuje.

– Często słyszę od wolontariuszy, że zaczęli, bo chcieli zrobić coś dobrego dla in-

nych, ale tak naprawdę zostali, bo poznali świetnych ludzi, zdobyli nowe doświadczenia i poczuli, że są częścią czegoś większego. Jeśli wśród nas są osoby, które jeszcze nie próbowały wolontariatu, to chcę wam powiedzieć tylko jedno – nie czekajcie na idealny moment, nie musicie wiedzieć wszystkiego, nie musicie mieć doświadczenia, po prostu zgłoszcie się do nas, do Centrum Wolontariatu, a my znajdziemy dla was miejsce, w którym będziecie mogli działać – apelowała koordynująca działania centrum i na co dzień pracująca z wolontariuszami Ewa Tyszkiewicz.

ciąg dalszy na str. 3

STARTUJE BUDŻET OBYWATELSKI 2027

Rozpoczynamy 13. edycję Budżetu Obywatelskiego Bielska-Białej (BOBB 2027). Projekty można zgłaszać do 29 czerwca, lista projektów wybranych do realizacji w 2027 roku zostanie ogłoszona 30 października.

Przypomnijmy, że na realizację projektów BOBB 2027 została przeznaczona kwota 10 milionów 200 tysięcy zł brutto; zostanie ona rozdysponowana według następujących zasad:

- 1) 3 mln zł – na projekty osiedlowe,
- 2) 7 mln 200 tys. zł – na projekty ogólnomiejskie.

Zasady i procedury działań w ramach BOBB 2027 rok Rada Miejska w Bielsku-Białej zaakceptowała podczas sesji 26 mar-

ca br. Wychodząc naprzeciw postulatam mieszkańców, kwotę 6.200.000,00 zł zdecydowano przeznaczyć na projekty ogólnomiejskie w zakresie infrastruktury rowerowej. W praktyce oznacza to, że będzie można otrzymać wsparcie na projekty, których celem jest np. budowa, modernizacja, przebudowa, rozbudowa lub remont infrastruktury rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w szczególności dróg dla rowerów i pieszych, pasów i kontrapasów rowerowych, przejazdów dla rowerów, parkingów rowerowych, miasteczek ruchu rowerowego, pumtracków, bikeparków, dirt-parków, górskich, leśnych i terenowych tras rowerowych (w tym tras typu singletrack), torów rowerowych BMX Racing, miejsc odpoczynku rowerzystów, montaż samoobsługowych stacji naprawy i czyszczenia rowerów, stacji ładowania rowerów elektrycznych, oznakowania tras rowerowych itp.

ciąg dalszy na str. 7

KRONIKA

MAJA ZDOBYŁA SERCA
PUBLICZNOŚCI

Podczas turnieju Rolanda Garrosa w Paryżu tenisistka Maja Chwalińska nie tylko wywalczyła sobie miejsce w finale, ale zdobyła serca kibiców na całym świecie. Wprawdzie decydującą rozgrywkę z Mirrą Andriejewą przegrała 3:6, 2:6, ale trzeba pamiętać, że nasza zawodniczka, jako kwalifikantka, rozegrała dużo więcej meczów i dwa razy dłużej przebywała na korcie niż jej przeciwniczka.

Zawodniczka BKT Advantage Bielsko-Biała zapewniła nam dużo pozytywnych emocji i na trwałe zapisała się w historii światowego sportu jako tenisistka, która w kwalifikacji awansowała do finału Wielkiego Szlema. Przed startem w Roland Garros Maja Chwalińska zajmowała 114. miejsce w rankingu WTA, a teraz awansowała na 21. miejsce. Gratulujemy i dziękujemy za pozytywną energię i kolejne powody do satysfakcji.

Bielszczanie kibicowali Mai Chwalińskiej, śledząc finałowy pojedynek na telebimach – na Rynku oraz na terenie BKT Advantage. Jack

GENIALNA M.
W NASZYM MIEŚCIE

Pewnie nie jesteśmy Hollywood, ale trzeba przyznać, że ostatnio filmowcy bardzo lubią nasze miasto. Po ekipie *Radioamatora* zawitała do nas ekipa serialu *Genialna M.*, który kręca Telewizja Polsat i platforma SkyShowtime. Będzie to połączenie komedii i kryminału realizowanego na podstawie popularnego francuskiego formatu *H.P.I. – Haut Potentiel Intellectuel*. W roli głównej wystąpi znana polska aktorka Agnieszka Dygant, którą onegdaj można było spotkać na ulicach Bielska-Białej – m.in. na przystanku koło hotelu Prezydent, obok Zamku Sułkowskich czy na placu Chrobrego.

W tym ostatnim miejscu z ekipą filmowców spotkał się prezydent Jarosław Klimaszewski. W trakcie rozmowy usłyszał od Agnieszki Dygant mnóstwo ciepłych słów na temat miasta i otwartości mieszkańców w nim ludzi. – Czekamy na gotowy serial, w którym – poza panią Agnieszką – nasze miasto ma grać główną rolę – mówił po spotkaniu prezydent. Jack

BEZPŁATNE BADANIA
I KONSULTACJE W HALI

Trzecie Dni Zdrowia, organizowane przez miasto Bielsko-Biała we współpracy z województwem śląskim i powiatem bielskim, odbędą się 13-14 czerwca w godzinach 10.00-17.00 w hali pod Dębowncem przy ulicy Karbowej 26. Celem wydarzenia jest szeroko rozumiana promocja zdrowego stylu życia, profilaktyka i edukacja zdrowotna. Uczestnicy Dni Zdrowia będą mogli skorzystać z szerokiej oferty bezpłatnych badań profilaktycznych, konsultacji i porad specjalistów różnych dziedzin medycyny i nie tylko, materiałów edukacyjnych przygotowanych przez ekspertów oraz innych działań prozdrowotnych.

Wydarzenie jest otwarte i ogólnodostępne. Organizatorzy Dni Zdrowia zapraszają mieszkańców całego regionu, w każdym wieku. Szczegółowy, bardzo bogaty program można znaleźć pod adresem <https://bielsko-biala.pl/dni-zdrowia-w-bielsku-bialej>. ek

TOUR DE POLOGNE
7 SIERPNI U NAS

Lotna premia piątego etapu 83. Tour de Pologne będzie w Bielsku-Białej. W naszym mieście kolarzom będziemy kibicować 7 sierpnia.

Tegoroczny Tour de Pologne odbędzie się 3-9 sierpnia. Wyścig wystartuje 3 sierpnia w Gdyni, a zakończy się po 7 dniach indywidualną jazdą na czas w Kopalni Soli Wieliczka. Zmagania zostaną rozegrane pod hasłem *Północ-Południe*, korespondującym z przebiegiem trasy.

Piątego dnia, który najbardziej interesuje kibiców w naszym mieście, kolarze zmierzą się z niespełna 220-kilometrowym etapem z Opola do ośrodka Kocierz Resort. Na trasie swój dorobek punktowy będą mogli powiększyć za sprawą trzech lotnych premii Lotto – w Ujeździe, w Pisarzowicach w gminie Wilamowice oraz w Bielsku-Białej. Oprócz tego na kolarzy będzie czekała premia specjalna DPD. Naszpikowaną podjazdami końcówkę zwieńczy finałowy podjazd do ośrodka Kocierz Resort. Wcześniej zawodnicy zmierzą się ze wspinaczkami na Górę św. Anny i Przełęcz Przegibek, oznaczonymi mianem premii górskich. Wyścig będzie transmitowany na antenach TVP, Eurosportu i HBO Max. ek

VELOBIAŁA
CORAZ DŁUŻSZA

Umowę na zaprojektowanie i realizację odcinka trasy rowerowej VeloBiała – łączącego miasto Bielsko-Biała z gminą Wilkowice – podpisali 26 maja dyrektor Miejskiego Zarządu Dróg Patryk Owcarz oraz przedstawicielka wykonawcy Anna Kluka. Chodzi o realizację kolejnej inwestycji dla budowy krajowej trasy rowerowej VeloBiała (RTR 17) wzdłuż rzeki Białej w systemie zaprojektuj i wybuduj – odcinka łączącego Bielsko-Białą z gminą Wilkowice, w ramach projektu pn. *VeloBiała – Utworzenie krajowej trasy rowerowej nr 17 na terenie miasta Bielska-Białej – odcinek południowy*.

Inwestycję będzie realizować firma ARBUD. Jak informuje MZD, wykonawca jest zobowiązany do opracowania kompleksowej dokumentacji projektowej dla zadania; musi uzyskać wymagane przepisami uzgodnienia, pozwolenia, zgłoszenia i decyzje administracyjne, a następnie wykonać roboty budowlane na podstawie tej dokumentacji.

Zadanie będzie obejmować:

- budowę drogi dla rowerów na odcinku od jej włączenia do drogi rowerowej wzdłuż ulicy Bystrzańskiej w rejonie pętli autobusowej Mikuszowice do granicy administracyjnej miasta Bielska-Białej z gminą Wilkowice,
- budowę mostu drogowego – kładki dla rowerzystów,
- budowę instalacji oświetlenia drogi dla rowerów na całej długości projektowanej trasy,
- likwidację kolizji projektowanego układu drogowego z istniejącym uzbrojeniem terenu i urządzeniami budowlanymi (przebudowa sieci elektroenergetycznej NN i SN, przebudowa sieci teletechnicznej).

Na wszystkie prace wykonawca ma 550 dni. Wartość zadania wynosi ponad 1,6 mln zł brutto. Jack

GIEŁDA STAROCI
13 CZERWCA

Uwaga! czerwcową Giełdą Staroci w Białej odbędzie się wyjątkowo w drugą sobotę miesiąca – 13 czerwca, a nie, jak to wcześniej planowano, 20 czerwca. Organizatorzy poinformowali o zmianie daty tradycyjnego spotkania miłośników staroci na placu Wojska Polskiego. Godziny bez zmian – od 8.00 do 14.00. □

MIASTO

CHCESZ POMAGAĆ? ZGŁOŚ SIĘ DO CENTRUM WOLONTARIATU – dokończenie ze str. 1

Wtórowała jej naczelniczka Wydziału Spraw Obywatelskich i Przedsiębiorczości Urzędu Miejskiego Magdalena Chodyniecka.

– Wolontariat to nie tylko pomoc, to budowanie relacji, więzi, wspólnoty. Ludzie nie są dla siebie obojętni. W naszym świecie, gdzie wszystko ma swoją cenę, wolontariusze robią coś absolutnie innego – oddają siebie bezinteresownie. I ta bezinteresowność to jest wielka siła, ona zmienia nie tylko tych, którzy otrzymują pomoc, ale również tych, którzy tę pomoc dają. Wolontariat nie powstaje pod przymusem, nie patrzy na zyski i poklask, to decyzja serca – wolontariusz oddaje to, co ma cennego, drugiemu człowiekowi – swój czas. W Bielsku-Białej wiemy jaka jest wartość takich działań, dlatego prezydent Jarosław Klimaszewski podjął decyzję o utworzeniu Centrum Wolontariatu – miejsca, w którym łączymy wolontariuszy z osobami, instytucjami i organizacjami, które potrzebują pomocy – mówiła.

3 czerwca: święto wolontariatu w Bielsku-Białej

Idealną okazją do poznania wolontariatu i zobaczenia, jak wygląda jego organizacja od kuchni, było wydarzenie *Bielsko-Biała. Moc wolontariatu* 3 czerwca w siedzibie partnera Centrum Wolontariatu – Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego Teatr Grodzki. Odbyła się tam prezentacja organizacji pozarządowych działających na terenie miasta; były rozmowy z wolontariuszami, spotkania z instytucjami zaangażowanymi w wolontariat, warsztaty autokreacji, a także spektakl Teatru Fabryka.

Na placu przed Teatrem Grodzkim wystawiało się kilkanaście stoisk. Na wydarzenie przyszli głównie młodzi ludzie, młodzież ze szkolnych kół wolontariatu. Na stoiskach każda z organizacji informowała o tym, jak działa, jakich wolontariuszy potrzebuje, jak się do nich zgłosić. Były stoiska Stowarzyszenia Hajstra, Punktu 11, Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta – koła terenowego, Strefy Kobiet, Miejskiego Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt, Caritasu Diecezji Bielsko-Żywieckiej, Stowarzyszenia Wspierania Rodziny czy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

I w sumie nie każdy wie, że na przykład taki MOPS potrzebuje wolontariuszy. Za sprawą placówek można naprawdę robić dużo rzeczy dla innych.

– Przede wszystkim można zajmować się osobami starszymi albo dziećmi – pomagać im w nauce.

Magdalena Chodyniecka i prezydent miasta Jarosław Klimaszewski

Wszystko zależy od wolontariusza, jakie ma predyspozycje. Na przykład ja zajmuję się dziećmi niepełnosprawnymi; od roku w MOPS-ie funkcjonuje program dzięki któremu we wtorki, czwartki i soboty od 15.00 do 18.00 są spotkania podczas których wykonujemy z dziećmi z niepełnosprawnościami przeróżne manualne czynności, wychodzimy na spacer. Chętnych do pomocy zapraszamy do siebie; już od 13. roku życia za zgodą rodziców można zostać wolontariuszem i działać u nas – zachęcała Irena Rak z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ulicy Wzgórze 14, gdzie mieści się Miejskie Centrum Usług Społecznościowych.

Zupełnie inną wolontariacką propozycję miało na swoim stoisku Stowarzyszenie Wspierania Rodziny w Bielsku-Białej, które mieści się przy ulicy Bystrzańskiej 55. Diana Kołodziej z tej organizacji pozarządowej opowiedziała nam o jednej z głównych linii działalności stowarzyszenia. Zajmuje się ono propagowaniem i uczeniem metody komunikacji NVC (ang. nonviolent communication, tłum. porozumienie bez przemocy). Celem metody jest pomoc w lepszym rozumieniu uczuć i potrzeb zarówno naszych, jak i innych, co pozwala na lepsze porozumiewanie się i budowanie bliższych relacji. NVC opiera się na fundamentalnej zasadzie: u podstaw wszystkich ludzkich działań leżą potrzeby, które ludzie starają się zaspokoić, a zrozumienie i uznanie tych potrzeb może stworzyć wspólną podstawę do połączenia, współpracy, a bardziej globalnie – pokoju.

– I my w siedzibie naszego stowarzyszenia przy ulicy Bystrzańskiej 55 uczymy tej metody komunikacji – sposobu jak zadbać o siebie i dobrze komunikować się z innymi ludźmi. Jak macie ochotę o tym poczytać, proszę, tu jest lista pytań, czy to jest dla was, czy nie, a to

jest lista potrzeb, nad którą pracujemy u nas – tak Diana Kołodziej zachęcała do kontaktu młodzież, która podeszła do stoiska. – Potrzebujemy wolontariuszy, którzy będą z nami ćwiczyć tę metodę, a później propagować ją na zewnątrz czy nawet prowadzić warsztaty, ale potrzebujemy też osób, które będą towarzyszyć grupie ćwiczącej metodę – dodała.

– Inauguracja Centrum Wolontariatu w siedzibie jednej z organizacji pozarządowych pokazuje, jak świetnie Bielsko-Biała współpracuje z tymi organizacjami. Jeżdżę po całej Polsce, prowadzę szkolenia i nasze miasto dają za przykład współpracy samorządu i organizacji. I powiem wam – zazdrościsz nam w wielu miejscach! – chwaliła prezeska Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego Teatr Grodzki, gospodyni miejsca Magdalena Wojtczak.

Za te słowa dziękował wódcz miasta Jarosław Klimaszewski. Prezydent podkreślał też, jak ważna jest rola organizacji pozarządowych i wolontariuszy w Bielsku-Białej.

– Organizacje pozarządowe i wolontariusze są istotą społeczeństwa obywatelskiego – jedno bez drugiego nie istnieje. Nigdy nie będzie miasta, w którym nie ma problemów, potrzeb, ludzi, którzy potrzebują pomocy. A miasto w wielu obszarach mogłoby sobie gorzej radzić, gdyby nie wy. Jestem tu po to, żeby podziękować, a ponieważ widzę dużo młodych osób – bardzo do nich apeluję, do tych, którzy jeszcze nie próbowali wolontariatu – na wyższym poziomie świadomości dawanie czegoś z siebie daje o wiele więcej satysfakcji niż branie – mówił prezydent Bielska-Białej Jarosław Klimaszewski. – Życzę, aby dziś jak najwięcej osób zaraziło się wolontariatem i zapewniam o jak najlepszej współpracy – dodał.

W naszym mieście zarejestrowanych jest ponad siedemset organizacji pozarządowych. Wraz z Centrum Wolontariatu owe organizacje, instytucje, szkoły i uczelnie tworzą lokalną sieć wolontariatu. Ta społeczność – centrum i jego partnerów – liczy obecnie już ponad 1.000 osób – ponad 1.000 osób wrażliwych na potrzeby innych ludzi.

Wszystkie informacje o wolontariacie w Bielsku-Białej w Centrum Wolontariatu przy ulicy Cieszyńskiej: mail: cw@um.bielsko-biala.pl, tel. 33 4971 611.

na podstawie informacji prasowej Centrum Wolontariatu w Bielsku-Białej
Emilia Klejmont

MIASTO

TO DZIEJE SIĘ NAPRAWDĘ – MISJA BEZ EMISJI

Miejski Zakład Komunikacyjny w Bielsku-Białej, a tym samym pasażerowie komunikacji miejskiej w mieście wkracają w nową erę. 27 maja spółka, podczas oficjalnej inauguracji, włączyła do eksploatacji nowe autobusy elektryczne oraz infrastrukturę ładowania.

Inauguracja odbyła się na terenie zajezdni MZK przy ulicy Długiej 50 i zgromadziła przedstawicieli władz samorządowych, instytucji publicznych, partnerów projektu, środowisk naukowych oraz mediów.

16 nowych autobusów elektrycznych

Do floty MZK trafi łącznie szesnaście autobusów elektrycznych – dwanaście dwunastometrowych autobusów klasy MAXI marki Irizar i cztery osiemnastometrowe autobusy przegubowe Solaris Urbino 18 electric. Wszystko w ramach unijnego projektu *Elektryfikacja taboru komunikacji miejskiej na terenie Miasta Bielsko-Biała*.

Podczas inauguracji zaprezentowano dziesięć pojazdów, w tym sześć autobusów marki Irizar oraz wszystkie autobusy przegubowe Solaris. Pozostałe pojazdy zostaną dostarczone do MZK w najbliższym czasie.

Nowe autobusy są zeroemisyjne i wyposażone w nowoczesne rozwiązania zwiększające komfort oraz bezpieczeństwo pasażerów. Pojazdy posiadają m.in. klimatyzację, monitoring, ładowarki USB, nowoczesny system informacji pasażerskiej, wyświetlacze tras przejazdu oraz systemy wspomagające bezpieczeństwo jazdy.

Infrastruktura ładowania

Integralną częścią inwestycji jest nowoczesna infrastruktura ładowania powstała na terenie zajezdni MZK. W ramach projektu wybudowano pięć dwustanowiskowych ładowarek plug-in, trzy dwustanowiskowe stacje pantografowe oraz nowe nawierzchnie i instalacje. Łączna moc infrastruktury wynosi 1080 kW i pozwoli na jednoczesne ładowanie 16 autobusów.

Uroczysta inauguracja

W uroczystości 27 maja udział wzięli m.in. prezydent miasta Bielska-Białej Jarosław Klimaszewski, prezes zarządu MZK Hubert Maślanka, prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach Mateusz Pindel, przedstawiciele Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z przewodniczącą Dorotą Piegżik-Lyzdorczyk, reprezentanci firm Irizar, Solaris i ZPUE oraz wielu innych gości.

Komunikacja miejska w naszym mieście z roku na rok przewozi coraz większą liczbę pasażerów. W 2025 roku było to 21.609.475 osób.

Jak zauważył w swojej wypowiedzi prezydent miasta Jarosław Klimaszewski, mieszkańcy doceniają poziom obsługi komunikacji.

– Komunikacja miejska to krwioobiegi gospodarczy i społeczny każdego nieco większego miasta. To bardzo dobrze, że idziemy w ekologiczny kierunek, że kolejne nowe autobusy będą do dyspozycji naszych mieszkańców. To jest wysiłek całego zarządu MZK, rady nadzorczej i oczywiście gminy. Nasi mieszkańcy z roku na rok doceniają to, jak rozwija się poziom obsługi gwarantowanej przez komunikację miejską w naszym mieście. Z tego możemy być dumni. Jednym ze sposobów utrzymania tego poziomu jest cykliczna wymiana taboru, zatrzymanie się na dłuższy okres wprowadza zapas i mniejszy komfort jazdy. Te najnowsze autobusy są nowoczesne, wyposażone we wszystko, czego nasz pasażer potrzebuje, i bardzo się cieszę, że wchodzą do ruchu – mówił wójt.

Prezes zarządu MZK Hubert Maślanka przypomniał, ile czasu i wysiłku trzeba było włożyć, aby zeroemisyjne autobusy pojawiały się na stałe na naszych drogach.

– Sześć lat temu, kiedy dzięki uprzejmości i decyzji panów prezydentów – właścicieli spółki – objąłem stanowisko jej prezesa, jedną z pierwszych, przyjętych przez Radę Miejską w Bielsku-Białej uchwał był

ła *Strategia rozwoju elektromobilności w Bielsku-Białej E-moBBility 2020–2035*. Ten dokument w istotny sposób dotyczył komponentu komunikacji miejskiej w Bielsku-Białej i zakładał naprawdę bardzo odważne horyzonty transformacji energetycznej. Przepraszam za prywatę, ale przyznam szczerze, dla mnie to był taki pierwszy moment, kiedy zastanowiłem się, czy podjąłem dobrą decyzję i czy podołałem – wspominał z uśmiechem. – Natomiast, drodzy państwo, dziś spinamy ten etap i można powiedzieć, że w jakiejś części wykonujemy tę strategię, wykonujemy jej istotny element.

Podczas inauguracji wielokrotnie podkreślano, że inwestycja stanowi kolejny krok w kierunku rozwoju nowoczesnego, ekologicznego i komfortowego transportu publicznego w Bielsku-Białej.

Po części oficjalnej odbył się pokaz ładowania autobusu z wykorzystaniem ładowarki pantografowej, a uczestnicy mogli zapoznać się z przygotowanymi przez uczniów bielskich szkół pracami artystycznymi inspirowanymi ideą ochrony środowiska i zasadą *Do No Significant Harm* (tłum. *Nie wyrządzaj poważnej szkody*) oraz koncepcją Nowego Europejskiego Bauhausu (to interdyscyplinarny projekt zainicjowany przez Komisję Europejską w 2020 roku, oparty na trzech wartościach: pięknie, zrównoważeniu i wspólnotcie; cyt. za gov.pl).

Wydarzenie odbyło się w ramach kampanii *Misja bez emisji*.

Dofinansowanie z Krajowego Planu Odbudowy

Projekt *Elektryfikacja taboru komunikacji miejskiej na terenie Miasta Bielsko-Biała* został zrealizowany dzięki wsparciu środków z Krajowego Planu Odbudowy oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Kwota dofinansowania z KPO wynosi do 57,9 mln zł, natomiast dodatkowe wsparcie stanowi pożyczka Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości ponad 5,7 mln zł. Całkowita wartość przedsięwzięcia to 78,474 mln zł.

źródło: Miejski Zakład Komunikacyjny w Bielsku-Białej
Emilia Klejmont

MIASTO

PARTNERSKIE WSPARCIE Z KATOWIC

Bielsko-Biała otrzymało 5,3 miliona złotych wsparcia od samorządu wojewódzkiego w Katowicach na działania związane z Polską Stolicą Kultury. Radni sejmiku śląskiego w maju podjęli uchwałę w tej sprawie.

Przed głosowaniem o współpracę przy programie PSK i wsparcie apelował prezydent Bielska-Białej Jarosław Klimaszewski.

– Razem możemy więcej. Nieraz już stawałem przed państwem i zapraszałem do wspólnego działania. Proszę z nadzieją, że wasze serca i rozsądek będą otwarte dla promocji województwa śląskiego. Przyznanie tytułu Polskiej Stolicy Kultury Bielsku-Białej, a w przyszłym roku Katowicom, jasno pokazuje, że nasz region w ciągu kilkunastu ostatnich lat wyzbył się etykiety tylko przemysłowego. Ta zmiana nastąpiła również ze względu na rozwój kultury. Do tej pory w imprezach pod szyldem Polskiej Stolicy Kultury wzięło udział ponad 30 tysięcy ludzi, a do końca roku będzie ich dużo więcej. Wszystkie imprezy są otwarte, zapraszam państwa i wszystkich mieszkańców województwa

śląskiego do uczestnictwa w nich. Przyjeżdża do nas bardzo dużo osób z całej Polski i to też jest promocja dla całego województwa – przekonywał prezydent.

Uzasadnienie do uchwały przedstawiała wicemarszałek województwa śląskiego Joanna Bojczuk. Wyjaśniła, że przekazana przez samorząd wojewódzki pomoc finansowa zostanie przeznaczona na organizację kolejnych wydarzeń kulturalnych realizowanych przez instytucje kultury naszego miasta: Teatr Polski, Galerię Bielską BWA, Bielskie Centrum Kultury im. Marii Kotterbskiej oraz Miejski Dom Kultury w ramach programu PSK. Pieniądze zostaną w szczególności wykorzystane na przygotowanie i realizację wydarzeń plenerowych odbywających się od czerwca do września, skierowanych do szerokiego grona odbiorców z Bielska-Białej oraz całego regionu. Będą one miały charakter różnorodny programowo, obejmując m.in. teatr, muzykę, sztuki wizualne oraz działania animujące życie kulturalne w przestrzeni publicznej.

– Wsparcie finansowe realizacji programu przyczyni się do podniesienia jakości i rangi organizowanych wydarzeń, umożliwi zaproszenie uznanych arty-

stów oraz przedsięwzięć na wyższym poziomie organizacyjnym i artystycznym. wpłynie na wzmocnienie wizerunku regionu jako miejsca atrakcyjnego otwartego i dynamicznego, co przełoży się na wzrost liczby odwiedzających, w tym turystów krajowych i zagranicznych – uzasadniała wicemarszałek Joanna Bojczuk.

W trakcie głosowania 39 radnych było za, a tylko jedna osoba wstrzymała się od głosu.

Marszałek województwa Wojciech Saługa zaznaczył, że przyznane środki to nie zwykła pomoc finansowa, ale partnerskie wsparcie wspaniałego projektu.

oprac. Jack

GÓRSKI UNIWERSYTET LUDOWY W STRACONCE

Nowe możliwości kształcenia zyskają uczestnicy zajęć w Domu Kultury w Straconce – Górski Uniwersytet Ludowy Fundacji Braci Golec rozszerzył swoje działania na tę instytucję.

Prezydent Bielska-Białej Jarosław Klimaszewski i dyrektorka Miejskiego Domu Kultury w Bielsku-Białej Małgorzata Motyka-Madej oraz – w imieniu Fundacji Braci Golec – Paweł i Łukasz Golcowie 1 czerwca w Ratuszu podpisali list intencyjny w sprawie współpracy. A że temat dotyczył Straconki, radna tej dzielnicy Józefa Wawak dopilnowała, aby wszystkie zapisy były po myśli jej mieszkańców (wszyscy na zdjęciu).

Partnerzy niniejszym Listem Intencyjnym wrażliwą wolę współpracy przy realizacji projektu Górski Uniwersytet Ludowy, będącego przedsięwzięciem edukacyjno-kulturalnym, zakorzenionym w dziedzictwie Beskidów oraz ukierunkowanym na ochronę, rozwój i przekazywanie kultury ludowej kolejnym pokoleniom.

Projekt, zainicjowany przez Fundację Braci Golec, stanowi odpowiedź na potrzebę wzmocnienia tożsamości lokalnej, budowania więzi społecznych oraz rozwijania kompetencji kulturowych mieszkańców poprzez działania oparte na idei uczenia się przez całe życie –

czytamy w podpisanym w Dniu Dziecka dokumencie.

– Bardzo dziękuję Fundacji Braci Golec, że taka propozycja padła, i pani radnej Józefie Wawak, która jest akuszerką tego przedsięwzięcia. Chyba nie ma lepszego momentu, żeby rozpocząć współpracę, niż ten, kiedy jesteśmy Polską Stolicą Kultury – mówił prezydent Jarosław Klimaszewski. – Wiadomo, że wszyscy patrzymy w przyszłość, ale nasza lokalna tożsamość, o czym panowie – jak chyba nikt inny w Polsce – wiecie, jest niezwykle ważna. Bo bez tożsamości i historii nie można patrzeć w przyszłość. A żyjemy w takich czasach, że trzeba to robić w sposób profesjonalny i nowoczesny. Wy macie na to receptę, dlatego bardzo dziękuję za ten list intencyjny. To początek drogi, która dla całego miasta i dla subregionu będzie niezwykle ważna – dodał prezydent.

– Chcemy w profesjonalny sposób uczyć dzieci folkloru. Nasza fundacja działa od 2003 roku. Co roku uczy się w niej grać na różnych instrumentach 250 dzieci. Dziękujemy, że państwo doceniają to, co robimy – deklarowali Łukasz i Paweł Golcowie.

Przypomnieli też o słynnej góralskiej pasterce, która od 2012 roku odbywa się w Straconce, za każdym razem przyciągając tłumy. To zupełnie oddolna inicjatywa.

– Ta pasterka jest samorodkiem, pokazuje wielką potrzebę serca i ducha mieszkających tam ludzi – mówili.

Z braćmi Łukaszem i Pawłem Golcami rozmawiamy na temat nowego projektu na terenie Bielska-Białej.

Kiedy i po co założyliście fundację?

Fundacja Braci Golec działa 23. rok, została założona w naszej rodzinnej Miłówce, przede wszystkim po to, żeby uczyć muzyki góralskiej, bo nikt jej nie uczył. Uczy się klasyki, muzyki rozrywkowej. Wzorem organizacji działających na południu Europy, postanowiliśmy profesjonalnie uczyć góralskiej muzyki

w Miłówce. Zaryzykowaliśmy. Kupiliśmy sporo instrumentów. Od razu zgłosiło się 50 dzieci, aby uczyć się gry na heligonce, skrzypcach, kontrabasie czy śpiewu białego. No i odpaliło. Kolejne gminy dołączały, Łodygowice czy Jeleśnia. Wypracowaliśmy z gminami partnerski model i to przynosi bardzo dobry efekt. Dzisiaj jesteśmy w 11 miejscowościach, gdzie regularnie uczy się 250 dzieci.

Kto ich uczy?

Mamy w sumie 18 instruktorów na etatach. W 90 procentach to nasi wychowankowie. Teraz jesteśmy świeżo po nowych naborach do fundacji, przyszło ponad 120 nowych dzieci.

ciąg dalszy na str. 10

MIASTO

TYLU POWROTÓW, ILE WYJAZDÓW

Czczyciele św. Floriana, czyli strażacy, 14 maja uroczysto obchodzili swoje święto resortowe. Były medale, awanse, wprowadzenie nowego sprzętu i dużo podziękowań za ciężką pracę.

14 maja przed Komendą Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej odbył się uroczysty apel z okazji Dnia Strażaka, na który licznie przybyli goście – przedstawiciele parlamentu, samorządów, służb mundurowych. Władze Bielska-Białej reprezentowali prezydent Jarosław Klimaszewski i jego zastępca Przemysław Kamiński.

– Dzisiejszy dzień to święto ważne nie tylko dla strażaków, ale dla całego miasta, dla mieszkańców i wszystkich, którzy angażują się w bezpieczeństwo. To jest okazja, żeby podziękować druhnom i druhom zarówno z Państwowej, jak i Ochotniczej Straży Pożarnej. Trudno wymienić wszystko to, co robicie dla bezpieczeństwa naszych mieszkańców. W ciągu ostatnich lat mierzyliśmy się z powodzią błyskawiczną, z kryzysem uchodźczym, z pandemią, o której już zapomnieliśmy – i dobrze, ale dzisiejsze czasy niosą nowe wyzwania – mówił prezydent Bielska-Białej Jarosław Klimaszewski. – Przyjeżdżam do was prosto z kolejnego etapu wyższego kursu ochrony ludności w Akademii Pożarniczej w Warszawie. Rola Straży Pożarnej i oczywiście wszystkich innych służb mundurowych jest niezwykle istotna. Zgodnie z ustawą o ochronie ludności i obronie cywilnej, ogniem łączącym jest w wielu wypadkach Państwowa Straż Pożarna i Ochotnicza Straż Pożarna. Żyjemy w czasach, kiedy liczba potencjalnych zagrożeń rośnie, ale wiemy, że możemy na was liczyć. Dotychczasowe doświadczenia pozwalają nam patrzeć optymistycznie w przyszłość – dodał prezydent.

Podczas uroczystości wręczono medale i wyróżnienia resortowe oraz nadano awanse na wyższe stopnie służbowe. Uroczystość poświęcony został nowoczesny sprzęt, który w ostatnim czasie zasilił stan posiadania strażaków – nowy średni samochód ratowniczo-gaśniczy GBA 4x4 (o wartości ponad 1,6 mln zł), który trafił do Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 2 oraz zakupione dzięki środkom z Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej (blisko 6 mln zł) ciężki samochód specjalny z cysterną o pojemności 25 m³, ciężki samochód kwatermistrzowski (napęd 6x6) z windą załadowniczą oraz lekki samochód kwatermistrzowski z windą załadowniczą. Poświęcenia pojazdów dokonali ks. Krzysztof Włosowicz, ks. Aleksander Smarduch oraz ks. Tomasz Wojtyła.

W okolicznościowym przemówieniu komendant miejski PSP bryg. Roman Marekwica dziękował strażakom za ich służbę – profesjonalną, pełną zaangażowania, poprzedzoną wieloma godzinami przygotowań.

– Czasem kosztem naszych bliskich, którzy również powinni usłyszeć słowa podziękowań za wsparcie, którym nas obdarzają – mówił komendant. – Dziękuję wszystkim strażakom dbającym o sprzęt i wyposażenie, tworzącym dokumentację i plany, piszącym i obsługującym wnioski o dofinansowania. Wasza praca jest równie ważna. Bez tego trudu strażacy na pierwszej linii nie mogliby bezpiecznie i skutecznie służyć społeczeństwu.

Komendant przypomniał, że straż jest w trakcie budowania nowego syste-

mu bezpieczeństwa i od zaangażowania wielu osób zależy, czy sprostą on wyzwaniom dzisiejszego świata:

– Nie da się tego wykonać bez zaangażowania społeczeństwa i zbudowania odporności społecznej, poczynając od rodziny, gospodarstwa domowego, aż po struktury państwowe. Inaugurujemy dzisiaj działalność Akademii Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, inicjatywy mającej na celu przybliżenie Polakom podstaw przygotowania siebie i swoich bliskich na aktualne zagrożenia. Dzięki środkom z Programu Ochrony Ludności zwiększyliśmy również nasz potencjał sprzętowy i lokalowy. Rozpoczynamy działania związane z budową nowej siedziby JRG2 w Bielsku Białej; inwestycja została wpisana do Programu Modernizacji Służb, będzie również wspierana z Programu Ochrony Ludności i innych środków rządowych. Sa-

morządy Bielska Białej i powiatu bielskiego również zadeklarowały wsparcie – podkreślił Roman Marekwica i złożył podziękowania za to wsparcie śląskiemu komendantowi wojewódzkiemu, wojewodzie, prezydentowi Bielska-Białej oraz staroście bielskiemu. – Przed nami jeszcze wiele pracy, ale przy takiej atmosferze i zrozumieniu jestem pewien, że już za kilka lat będziemy mogli przekazać piękny, nowoczesny i innowacyjny obiekt.

Wszystkim strażakom życzę wielu sił i wytrwałości we wszystkich naszych działaniach oraz niezawodnej opieki Świętego Floriana. Tytu powrotów, ile wyjazdów – zakończył komendant.

Uroczystość uświetniła Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej Bielsko-Biała Lipnik pod batutą Krystiana Procnara.

Jacek Kachel

DZIAŁKA DLA STRAŻAKÓW

MIASTO

NIE DLA OGRANICZANIA DIAGNOSTYKI

Przeciw ograniczeniu w finansowaniu części świadczeń diagnostycznych jednogłośnie zaprotestowała Rada Miejska w Bielsku-Białej podczas sesji, która odbyła się 28 maja. Chodzi o wprowadzone przez Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia od 1 kwietnia 2026 r. ograniczenie w finansowaniu części tych świadczeń, w tym wysokospecjalistycznych badań obrazowych oraz badań endoskopowych.

Głos w sprawie zabrali wiceprzewodniczący RM w Bielsku-Białej Konrad Łoś, prezydent Bielska-Białej Jarosław Klimaszewski, a także radny Klaudiusz Komor. Wszyscy podkreślali, że limity negatywnie wpłyną na dostęp do badań ratujących życie, co w praktyce może skutkować opóźnioną diagnostyką nowotworów wśród mieszkańców Bielska-Białej. Dlatego przyjęto apel skierowany do premiera Donalda Tuska, Rady Ministrów, ministrowi zdrowia Jolanty Sobieirańskiej-Grendy oraz prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia Filipa Nowaka.

W uzasadnieniu do uchwały czytamy:

Rada Miejska w Bielsku-Białej krytycznie ocenia wydanie przez Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ) zarządzenia nr 34/2026/DSOZ z dnia 31 marca 2026 roku zmieniającego zarządzenie w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju ambulatoryjna opieka specjalistyczna, z którego wynika faktyczne wprowadzenie z dniem 1 kwietnia 2026 roku limitów na przeprowadzenie części badań diagnostycznych finansowanych ze środków NFZ, w tym wysokospecjalistycznych badań obrazowych oraz badań endoskopowych, a także znaczące ograniczenie finansowania diagnostyki, które w praktyce negatywnie wpłynie na dalsze leczenie pacjentów. Wprowadzony powyższym zarządzeniem mechanizm regresywnego finansowania tzw. nadwykonań, czyli świadczeń wykonanych ponad wartość kontraktu powiązany z niekorzystnym dla szpitali systemem rozliczania tych świadczeń dopiero po zakończeniu roku rozliczeniowego. Pełne finansowanie – 100% stawki – dotyczy wyłącznie świadczeń wykonanych w ramach wartości umowy z NFZ. Natomiast po jej przekroczeniu uruchamiany jest wskazany wyżej mechanizm obniżania stawek (nawet o połowę w odniesieniu do świadczeń z zakresu diagnostyki obrazowej).

Rada Miejska zwraca uwagę, że obniżenie kontraktów w stosunku do lat ubiegłych, a także wprowadzenie limitów oraz ograniczenie finansowania diagnostyki w zakre-

sie gastrokopii i kolonoskopii oraz rezonansu magnetycznego i tomografii komputerowej nie tylko znacząco dłuższy czas oczekiwania przez pacjentów na przeprowadzenie koniecznego badania, lecz także doprowadzi do pogorszenia sytuacji finansowej wielu szpitali i placówek ochrony zdrowia realizujących świadczenia. (...) zmiany powodują realne skutki dla systemu, gdyż owe regulacje drastycznie ograniczają poziom finansowania świadczeń, co w konsekwencji oznaczać może przeniesienie części kosztów wprost na szpitale.

Rada Miejska zwraca uwagę, że zgodnie z oficjalnymi informacjami dostępnymi na portalach administrowanych przez instytucje państwowe (www.pacjent.gov.pl) cyt. „kolonoskopia to badanie, które ratuje życie. Rak jelita grubego jest jednym z najczęstszych nowotworów, zarówno u kobiet jak i u mężczyzn. Rocznie zapada na niego około 18 tys. osób. Jest drugim, po raku płuca, nowotworem wśród wszystkich zachorowań w polskiej populacji. Rozwija się długo, nawet przez kilka lat i może nie dawać żadnych objawów. Dlatego tak ważne jest wczesne wykrycie choroby”. Ograniczenie tego typu badań będzie wpływać negatywnie na wykrywalność chorób i może przyczynić się do zbyt późnego wdrożenia leczenia – co w konsekwencji może doprowadzić do śmierci.

(...) Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w uchwale z 26 września 2025 r. ustanowił rok 2026 Rokiem Profilaktyki Zdrowotnej (...). „celem Roku Profilaktyki Zdrowotnej będą wzmocnienie działań prewencyjnych (...), budowanie kultury wczesnego reagowania i systematycznych badań profilaktycznych wśród wszystkich grup społecznych”. Zatem wprowadzenie przez NFZ limitów na wspomniane badania stoi w sprzeczności z uchwałą Sejmu i będzie negatywnie oddziaływać na dostępność do w/w świadczeń medycznych także wśród mieszkańców naszego miasta.

Rada Miejska w Bielsku-Białej oczekuje, że stosowne władze państwowe – w tym Prezes Rady Ministrów oraz Minister Zdrowia – doprowadzą do niezwłocznego wycofania się Narodowego Funduszu Zdrowia z wprowadzonych w cytowanym na wstępie zarządzeniu limitów i ograniczenia finansowania świadczeń medycznych, co umożliwi, także mieszkańcom Bielska-Białej lepszy dostęp do nielimitowanych badań w zakresie kolonoskopii i gastrokopii oraz diagnostyki w postaci rezonansu magnetycznego i tomografii komputerowej.

oprac. Jack

BUDŻET
OBYWATELSKI
BIELSKA-BIAŁEJ 2027

STARTUJE BUDŻET OBYWATELSKI 2027 – dokończenie ze str. 1

Wartość pojedynczego projektu rowerowego nie może przekroczyć 50 proc. środków w tej kategorii kwotowej.

Na pozostałe projekty ogólnomiejskie przeznaczono 1 mln zł.

Środki na projekty osiedlowe – w łącznej kwocie 3 mln zł (po 100 tys. zł na każde osiedle) – będą mogły być przeznaczone na projekty o dowolnym charakterze, mieszczące się w zakresie zadań własnych miasta. Wartość pojedynczego projektu osiedlowego może wynieść maksymalnie 100 tys. zł.

W związku z zaprezentowanym powyżej podziałem środków BOBB, mieszkańiec będzie miał prawo oddania maksymalnie trzech głosów – jednego na projekty ogólnomiejskie w zakresie infrastruktury rowerowej, jednego na pozostałe projekty ogólnomiejskie oraz jednego na projekt w osiedlu, w którym mieszka.

Projekty można składać od 8 do 29 czerwca br. Na czas zgłaszania projektów przez mieszkańców w Urzędzie Miejskim w Bielsku-Białej utworzony został Punkt konsultacyjny BOBB 2027, który mieści się w Biurze Rady Miejskiej, adres: Plac Ratuszowy 1, pok. 50, tel. 334971489, e-mail kontakt@obywatelskibb.pl.

Punkt konsultacyjny jest czynny:

- od poniedziałku do środy w godz. 10.00-14.00;
- w czwartki w godz. 10.00-16.00;
- w piątki w godz. 10.00-12.00;
- z wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy.

Harmonogram Budżetu Obywatelskiego Bielska-Białej 2027 można znaleźć na stronie <https://obywatelskibb.pl>.

Jacek Kachel

W Bielsku-Białej powstanie nowa siedziba Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 2 razem z miejscem ukrycia i magazynem obrony cywilnej.

Na sesji 28 maja Rada Miejska w Bielsku-Białej podjęła uchwałę w sprawie darowizny udziału 1/2 części gminnej nieruchomości gruntowej położonej w Bielsku-Białej pomiędzy ulicami: Cieszyńską i Dzwonkową na rzecz Skarbu Państwa – Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej zgłosiła potrzebę budowy nowej siedziby Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 2. W związku z tymi planami pojawiła się możliwość połączenia tej inwestycji z budową miejsca ukrycia wraz z magazynem obrony cywilnej i ochrony ludności realizowaną przez Urząd Miejski w Bielsku-Białej. Dlatego miasto –

jako właściciel dobrze skomunikowanej nieruchomości o łącznej powierzchni 14.977 m², położonej pomiędzy ulicami Cieszyńską i Dzwonkową – postanowiło przekazać teren pod budowę nowej siedziby JRG.

Planowana przez bielską Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej inwestycja obejmuje – budowę budynku głównego siedziby jednostki ratowniczo-gaśniczej i zagospodarowanie przyległego terenu. Wykonane zostaną – wewnętrzny układ komunikacyjny powiązany z miejskim, parkingi, plac ćwiczeń, magazyny, ogrodzenie terenu.

Budynek główny jednostki w części parterowej pomieści garaże dla wozów bojowych o powierzchni ok. 930 m², pomieszczenia magazynowe, techniczne oraz warsztatowe do obsługi jednostki o powierzchni ok. 500 m², a także administracyjno-socjalne o po-

wierzchni ok. 982 m². W tej części zlokalizowane będą – punkt alarmowy i sala szkoleniowa wraz z sanitariatami i pomieszczeniami socjalnymi, pomieszczenia dla pobytu stałego strażaków szatnie czyste, moduł brzo-ny strażaków, umywalnie, pomieszczenia techniczne oraz pomieszczenia umożliwiające zakwaterowanie zastępów w czasie pracy jednostki oraz jej dowództwa o koncepcyjnej powierzchni ok. 2 412 m².

Natomiast planowana przez miasto inwestycja obejmuje budowę ukrycia wraz z magazynem obrony cywilnej i ochrony ludności. Wykonane zostaną prace ziemne i przygotowawcze terenu, wybudowane fundamenty, ściany zewnętrzne, powstanie strop nad magazynem OC i OL, ukrycie. Obiekt wyposażony zostanie w niezbędne instalacje oraz media. Będzie mogło się tam ukryć 30 osób.

Jack

MIASTO

NOC W MIEŚCIE

Okno na świat obozu KL Auschwitz

Noc Muzeów w Bielsku-Białej można było zacząć od wysłuchania przejmującej historii budynków przy obecnej ulicy 11 Listopada 63b. W czasie wojny mieściła się tu pralnia chemiczna Pedanteria działająca na potrzeby KL Auschwitz-Birkenau, w której pracowali przywożeni na miejsce więźniowie obozu. Osadzonym pomagali okoliczni, polscy mieszkańcy miasta. Opowiadał o tym licznie zebrany przed Pedanterią historyk Jacek Proszyk.

Mebłe gięte i krynoliny w Ratuszu

Inaczej niż dotychczas Noc Muzeów wyglądała w bielskim Ratuszu. Budynek jak zawsze był otwarty dla zwiedzających, chętni mogli również wejść do schronu oraz tajnego tunelu ucieczkowego w Parku za Ratuszem. Natomiast w holu magistratu czekała niepowtarzalna okazja zobaczenia, jak powstają meble gięte oraz wystawa tych mebli, zarówno historycznych, jak i współczesnych. Pracownicy firmy Paged, która działa w okolicy naszego miasta od 1881 roku, na oczach zwiedzających obsługiwali niewielką komorę, w której drewno poddawano działaniu pary wodnej. Potem jego rozgrzane elementy umieszczali w specjalnych formach i doginali do pożądanego kształtu.

– Pokazujemy tu gięce drewna tradycyjną metodą thonetowską, opatentowaną pod koniec XIX wieku. Metoda ta, stosowana w naszej firmie do dziś, pozwala w tani sposób produkować bardzo dobre, wytrzymałe, ponadczasowe meble. Obecnie w Europie jest wykorzystywana w trzech zakładach: w Czechach, w Radomsku i właśnie w naszej Jasienicy. Firma Paged zatrudnia około 200 osób i produkuje miesięcznie 8.000-10.000 krzesel. Nasze główne rynki zbytu to Japonia, Francja, Stany Zjednoczone, Australia, ale też rynek krajowy – mówił pan Witek, jeden z pracowników Pagedu.

Prosto z pokazów gięcia mebli zwiedzający trafiali na pokaz mody historycznej do sali sesyjnej. Członkowie Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznej i Kostiumingu Krynolina prezentowali elementy strojów minionych czasów: noszoną przez kobiety w XIX wieku bieliznę, która więcej zakrywała niż odkrywała, obo-

Ach, co to była za noc! 23 maja ponad dwadzieścia różnorodnych miejsc w mieście zaprosiło do siebie z okazji Nocy Muzeów. Tradycyjnie były wystawy, spacer, oprowadzania z przewodnikiem, ale też dyskoteka, pokazy gięcia drewna i dziewiętnastowiecznej mody czy nowoczesnych technik kryminalistycznych. Ale po kolei...

wiązkowe gorsety, stójki, suknie na krynolinach, bufiaste rękawy i stonowane eleganckie stroje mężczyzn.

Kolejną atrakcją w magistracie był koncert AcCello Duo na akordeon i wiolonczelę.

Cisza i spokój

Ci, którzy szukali przestrzeni wyciszenia i refleksji, zaglądali tego wieczoru do Galerii Bielskiej BWA. Rozłożone na piętrze pufy zachęcały do odpoczynku wśród eksponatów wystawy *Przedpokój. Herstories* Pauliny Poczętej i Małgorzaty Łuczyny. W dolnej sali autor *Ukorzeniania* Paweł Matyszewski opowiadał o swojej sztuce.

– Wszystko, co znajduje się na wystawie, wyraza troskę o ogród, z przyglądaniem się mu – mówił autor. – Mieszkam na Podlasiu, w oddalonym siedlisku, mam ogromny ogród. Bardzo wiele elementów, które są na tej wystawie – na obrazach i w rzeźbach – pochodzą właśnie z niego – zachęcał do oglądania ekspozycji.

Ci, którzy zajrzeli do Willi Sixta, mieli jedyną w roku możliwość wejścia na wieżę budynku, górującą na miejskim krajobrazem, a zwiedzanie całej willi można było podporządkować poszukiwaniu hasła do krzyżówki. Owo hasło było doskonałym podsumowaniem tego wyjątkowego wieczoru i brzmiało: *Sztuka cieszy*.

Dyskoteka, szeptuchy i starodruki

Prawdziwe oblężenie przeżywał oddział Książnicy Beskidzkiej – Zbiory Specjalne przy ulicy Podcienie 9. To tam, wyjątkowo z okazji Nocy Muzeów, ustawiały się kolejki do obejrzenia unikatowych starodruków i najcenniejszych kolekcji instytucji. Można było zwiedzić Muzeum Literatury im. Władysława Reymonta z przewodnikami w strojach inspirowanych *Chłopami*; a w piwnicy wziąć udział w warsztatach papieru czerpanego, kaligrafii i linorytu oraz tworzenia zakładki do książek z użyciem gęsiego pióra.

Zupełnie nietypowo było w Muzeum Historycznym. Oczywiście tłumy zwiedzały aktualne wystawy, ale prawdziwym hitem był zorganizowany w patio dancing z didżejem i muzyką z lat 60.-90., która sprawiała, że trudno było zejść z parkietu.

Dla żądnych wrażeń z dreszczykiem – i obeznanych z nowoczesnymi mediami – propozycję miał Punkt

11. Przygotował dwa spacer, a w ich tle miasto cieni, beskidzkie wierzenia, szeptuchy i słowiańskie demony.

Rozprawy i kryminologia

Tłoczno było też w Sądzie Rejonowym przy ul. Słowackiego. Wszyscy wchodzący do budynku musieli oddać torebki i plecaki do zeskanowania i przejść przez elektroniczną bramkę, ale nikogo to nie zniechęcało. Do sekretariatu sądowego na drugim piętrze raz po raz zaglądali kolejni zwiedzający, by zobaczyć, jak się w takim miejscu pracowało przed laty, a jak teraz.

Były wykłady dla seniorów, zajęcia dla dzieci, prezentacje zawodów prawniczych, prawnicze anegdoty i quizy. Oczywiście nie po kolei, ale jednocześnie, w różnych miejscach rozłożystego budynku sądu.

Nie wszyscy chętni dostali się na rozprawę karną w sprawie o zabójstwo. – Państwo się po prostu nie zmieścicie do sali – tłumaczyła pracownica sądu i radziła zaczekać na kolejną symulację rozprawy – p. *Piękny i Bestia – wiele hałasu o rozwód*.

Trójka młodziutkich studentów kryminalistyki krakowskiego Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej instruowała, jak uzyskać dokładny odcisk linii papilarnych na kartce. – Proszę dotknąć dłonią karku, a potem ją położyć na papierze. Teraz proszę nabrać na pędzelek proszku z pojemnika i delikatnie go rozprowadzić na odcisku. Delikatnie, bo inaczej się rozmaże!

W sali obok ich wykładowca i opiekun koła naukowego Dariusz Szydłowski prezentował nowoczesne techniki kryminalistyczne. Podkreślał rolę baz danych (odciski palców, DNA, twarze), dzięki którym w Polsce

MIASTO

wykrzywa się 99 procent sprawców zabójstw. Stojąc nad miejscem zbrodni (na termicznej folii leżała kobieta z nożem wbitym w przepone) tłumaczył, że skaner 3D, którym wkrótce będzie dysponowała bielska policja, jest w stanie w ciągu trzech minut z hakiem odtworzyć obraz zdarzenia i przeprowadzić badania pozwalające w efekcie zidentyfikować sprawcę.

Krzepiąco

W kaplicy nowego cmentarza ewangelickiego przy ul. Listopadowej z koncertem *RE#NEW#SSAN-CE!* – złożonym ze współczesnych aranżacji Psalmów Mikołaja Gomółki – występował Bielski Chór Kameralny pod dyрекcją Małgorzaty Łukasik. Na skrzypcach grał autor aranżacji Krzysztof Maciejowski.

Renesansowa muzyka oprawiona bogactwem współczesnych dźwięków, kojarzących się silnie z różnymi kierunkami world music, oczarowała słuchaczy. Chórzyści szepotali, pokrzykiwali, bywali rozedrganym wielogłosem albo ich głosy spletały się w jeden nurt. Tematów do refleksji dostarczały teksty psalmów w tłumaczeniu Jana Kochanowskiego i słowa prowadzącego koncert Tomasza Lorka – nawiązujące do najbliższego otoczenia, czyli kaplicy i cmentarza.

Cmentarz przy ulicy Listopadowej spowija łagodna melancholia, dzięki której można docenić jego urodę. Być może to zasługa projektanta, Wiedeńczyka Hansa Myera. Opowiedziała o nim – i w gęstniejących ciemnościach oprowadziła po cmentarzu – znawczyni architektury dwumiasta Ewa Janoszek. Pokazała zwiedzającym arkady, w których znajdują się grobowce słynnych bielskich przemysłowców (padały nazwiska m.in. Bartelmuss, Büttner, Geppert, Josephy, Molenda, Haase, Schwabe, Starke, Steffan, Stosius, Twerdy, Zipser) z pionowymi płytami w formie portali oraz urokliwe tempietto rodziny Pieschów.

Archiwum z Jamesem i dowodami

Bielski oddział Archiwum Państwowego w Katowicach przygotował na Noc Muzeów wystawę, wykład, grę sensoryczną oraz kąci dla dzieci. Przybyli mogli zrewidować swoje wyobrażenia na temat przechowywania dokumentów i poznać tajniki pracy archiwistów. Była też super okazja, aby uzyskać poradę archiwalną czy pomoc w poszukiwaniach genealogicznych.

Najważniejszym punktem była wystawa pt. *Dowody tożsamości w zasobie Archiwum Państwowego w Katowicach Oddział w Bielsku-Białej* uzupełniona wykładami kustosa Michała Jarnota.

Miłośnicy planszówek testowali swoje umiejętności strategiczne i szczęście, grając w planszówkę *James Archiwista – z licencją na brakowanie*.

Sekrety Pałacyku Rosta

Pałacyk Rosta czyli budynek Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej tętnił życiem już od wczesnego popołudnia. Przybyli podziwiali piękno i historię zakłęty w murach pałacyku, który architekt Emanuel Rost wybudował dla swojej rodziny i firmy. W rolę przewodników wcielili się pracownicy biblioteki. Zwracali uwagę zwiedzających na wystrój budynku, w którym późny historyzm miesza się z secesją. W gabinecie pana domu demonstrowali wielobarwne witraże okienne z motywami ptaków, intarsjowaną boazerię, na której umieszczono pejzaż Białej z przełomu XIX i XX wieku z górami w tle oraz duży secesyjny kominek.

Na przybyłych czekała też wystawa najstarszych książek będących w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bielsku-Białej (pochodziły z lat 1799-1930) oraz wystawa kolekcjonerskich płyt winylowych czy starych ksiąg inwentarzowych.

Noc w Bibliotece zakończył wykład historyka Jacka Kachla pt. *7 tajemnic Bielska-Białej*. W wypełnionej po brzegi sali prowadzący zdradzał sekrety miasta. Mówił, że Emanuel Rost, budując ratusz w Białej, wiele jego elementów zapożyczył z wiedeńskich budowli. Zdradzał, gdzie ukrył się pomnik czerwonoarmistów i dlaczego Maria Koterbska śpiewała o wrocławskich, a nie bielskich tramwajach. Dopełnieniem wieczoru była opowieść o lokalnej parodii masonerii, czyli o Schalrafii. Potem były odpowiedzi na liczne pytania słuchaczy.

Befaszczot i Witkacy

Noc Muzeów 2026 zainaugurowała rok 150-lecia fabryki Befaszczot, działającej nieprzerwanie od 1876 roku. W ramach jubileuszu firma zaprosiła chętnych do

zobaczenie fabryki od środka. Zainteresowanie dziejami 150-letniej fabryki przerosło oczekiwania organizatorów – wszystkie grupy miały duży nadkomplet.

– Zrewitalizowane budynki oraz klimatyczny dziedziniec tworzą niepowtarzalną przestrzeń, w której historia spotyka się ze współczesnością. To rzadka okazja, by zobaczyć, jak wygląda praca w miejscu, gdzie tradycja jest nadal żywa – zachęcała menadżer Joanna Bierówka.

Specjalnie dla zwiedzających tego dnia przyszło do zakładu 25 pracowników, którzy prezentowali, jak dziś powstają szczotki i pędzle, ale też tradycyjne, ręczne metody produkcji, przekazywane z pokolenia na pokolenie. Uruchomiono również stare maszyny. Przygotowano skróconą historię fabryki do pobrania. Na okolicznościowej wystawie można było zobaczyć archiwalne fotografie, katalogi z lat 30., pamiątki i materiały historyczne.

Gościem specjalnym każdej grupy był historyk Jacek Kachel, autor powieści *Witkacego granice*, w której pisał i o związkach Witkacego z naszym miastem i z białą fabryką. – Witkacy za każdy razem, gdy odwiedzał swoich przyjaciół w Białej, udawał się do fabryki i kupował potrzebne wyroby. Dzięki temu szczotki braci Sennewaldt trafiły do literatury – mówił historyk. Miał na myśli zbiór esejów Stanisława Ignacego Witkiewicza, pt. *Narkotyki – Niemyte dusze*, gdzie autor pisał: *...najlepsze są dla tego celu szczotki firmy Braci Sennewaldt (Bielsko, Biała Śląsk)*. Wspominał też o relacji Witkacego z białą poetką Kazimierą Alberti.

I mimo że próbowaliśmy dotrzeć do każdego miejsca, które przygotowało w mieście atrakcje z okazji Nocy Muzeów, nie udało się nam; pewnie wam też nie. Przypominamy tylko, że w sobotę zapraszali do siebie również Aeroklub Bielsko-Bialski, Bielska Szkoła Przemysłowa, Centrum Edukacji Ekologicznej Ekosynteza, Gmina Wyznaniowa Żydowska w Bielsku-Białej – cmentarz żydowski, Kościół św. Stanisława w Starym Bielsku, MDK Preisnerówka, MDK Stare Bielsko i Parafia Ewangelicko-Augsburska w Starym Bielsku, Muzeum90., Muzeum Fiata 126p, Straż Graniczna, Studio Filmów Rysunkowych, a między tymi atrakcjami uczestników woziła bezpłatna linia muzealna Miejskiego Zakładu Komunikacji.

Jacek Kachel,
Emilia Klejmont, Maria Trzeciak

MIASTO

**NAUKA I ZABAWA
W JEDNYM**

To wydarzenie jest organizowane w naszym mieście od 31 lat. 23 maja na Pl. Ratuszowym Fundacja Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego zainaugurowała Dni Bezpieczeństwa, Kultury Ruchu i Ratownictwa Drogowego pod hasłem *Bezpieczne i radosne Miasto Splotów*.

– Wpajanie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach może mieć różne formy i jedną z nich jest właśnie organizacja takich dni, łączących wartości merytoryczne i praktyczne. A dodatkowo szkoły walczą o cenne nagrody w konkursie o bezpieczeństwie ruchu drogowego – mówiła na otwarciu prezeska zarządu Fundacji BRD Alina Porębska-Puszyńska.

W imprezie co roku udział biorą uczniowie podstawówek – w tym roku nr 1, 3, 9, 13, 18, 23, 27, 28, 29, 30, 32, 36, 38 – i szkół ponadpodstawowych – tym razem były to Zespół Szkół Technicznych i Handlowych, Zespole Szkół Samochodowych i Ogólnokształcących oraz Branżowa Szkoła I stopnia nr 4 im. S. Staszica.

– Wszyscy jesteśmy użytkownikami dróg, czy to piesi, czy kierowcy, czy rowerzyści; o hu-

lajnogach nie wspomnę – mówił otwierający wydarzenie prezydent miasta Jarosław Klimaszewski. – A im lepiej będziemy przygotowani, im więcej będziemy mieli wiedzy, tym łatwiej będzie nam uniknąć zagrożeń – przekonywał.

Dni Bezpieczeństwa to okazja do zaprezentowania się. Reprezentacje szkół, przebrane w różnorodne stroje, tańczą, śpiewają, niosąc ze sobą transparenty dotyczące bezpieczeństwa, a w tym roku jeszcze Miasta Splotów. Po otwarciu imprezy na Placu Ratuszowym barwny korowód wyruszył do Parku Słowackiego. Tam odbyły się występy artystyczne i finał konkursu, gry, zabawy i oczywiście zajęcia edukacyjne przygotowane przez służby mundurowe.

– Bielsko-Biała od lat jest w czołówce polskich miast jeśli chodzi o bezpieczeństwo w ruchu drogowym – mówił naczelnik Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach Krzysztof Stankiewicz. – Liczba wypadków i ich ofiar spada, a to m.in. zasługa takiej akcji, jak ta. To wy budujecie to bezpieczeństwo – wy najmłodszy. ek

LATO Z RADIEM I TELEWIZJĄ POLSKĄ ROZPOCZYNA SIĘ U NAS

To właśnie w Bielsku-Białej – pierwszej Polskiej Stolicy Kultury – 20 czerwca zostanie zainaugurowany cykl wakacyjnych koncertów *Lato z Radiem i Telewizją Polską*. Tego dnia radiowe miasteczko rozłoży się na lotnisku w Aleksandrowicach, a telewizyjne ekipy nadebrać będą z Placu Wojska Polskiego i różnych interesujących miejsc w naszym mieście.

Miasteczko telewizyjne działać będzie od wczesnych godzin porannych na Placu Wojska Polskiego. Stamtąd emitowany będzie popularny program *Pytanie na śniadanie*, a dziennikarze TVP będą łączyć się na żywo, promując urodę i atrakcje Bielska-Białej.

Drugie medialne miasteczko – *Lata z Radiem* – rozłoży się na lotnisku w Aleksandrowicach. Tam zaplanowano radiowy piknik w godz. 9.00-18.00. Wieczorem na scenie na lotnisku rozpocznie się koncert otwierający tegoroczną trasę *Lata z Radiem i Telewizją Polską*. Wydarzenie transmitowane będzie na żywo przez TVP 2, początek o godz. 20.30. Wystąpią m.in. takie gwiazdy, jak: Maryla Rodowicz, Michał Szpak, Doda, Izabela Trojanowska, Filip Łato, Big Day, Tabu, Formacja Nieżywych Schabuff i Sonia Maseliuk. Zaspiewają też nasi bielscy artyści – zespół Psio Crew i Dominik Czuż.

Koncert w Bielsku-Białej otwiera tegoroczną trasę *Lata z Radiem i TVP*. Kolejnymi przystankami mają być m.in. Radom, Zakopane, Elk, Chełm, Grudziądz, Podębice, Lublin, Mrozy i Tarnów. Finał trasy zaplanowano 5 września w Białych Błotach. wag

GÓRSKI UNIWERSYTET LUDOWY...

– dokończenie ze str. 5

Po prostu z ulicy, bo chcą uczyć się grać, śpiewać. Mało tego, od 2018 r. prowadzimy jeszcze Górski Uniwersytet Ludowy dla dorosłych, 18+.

Dlaczego wybraliście Straconkę?

Ponieważ jest tam mocna grupa ludzi kochających góralczyznę, czego efektem jest właśnie słynna pasterka w Straconce, która sięje zairno po całym świecie. Już teraz wiele dzieci z Bielska-Białej przyjeżdża do miejsc, gdzie działa nasza fundacja. Od spotkania do spotkania przy kawie, przy herbacie, przeszliśmy od słów do czynów. Będziemy chcieli uczyć dzieci grać na różnych instrumentach, a kto wie – może i uda się stworzyć kapelę. Na razie sprawdzamy grunt, zobaczymy, ile i jakich osób przyjdzie na przesłuchanie – to da nam odpowiedź, na czym się w Straconce skupimy. Mamy nadzieję, że to pierwszy krok do czegoś większego.

rozmawiał Jacek Kachel

DZIEŃ WŁÓKNIARZA W STAREJ FABRYCE

Tegoroczna Industriada, w Bielsku-Białej tradycyjnie organizowana w Starej Fabryce – oddziale Muzeum Historycznego – będzie obchodzona pod hasłem *Twarze przemysłu*. Zaplanowano ją jako opowieść o ludziach, którzy przez dziesięciolecia tworzyli przemysłowy charakter naszego miasta.

W sobotę 13 czerwca od godz. 12.00 Stara Fabryka zaprasza mieszkańców i gości do zakładu włókienniczego na obchody zakładowego święta w starym stylu.

Program Industriady 2026 nawiązuje do peerelowskich tradycji bielskiego włókiennictwa, wspólnotowego świętowania oraz kultury pracy, która kształtowała codzienność wielu pokoleń mieszkańców – tłumaczą organizatorzy. – W centrum wydarzenia znajdują się nie tylko maszyny i fabryczne wnętrza, lecz przede wszystkim ludzie: ich doświadczenia, pamięć, emocje i historie związane z pracą w przemyśle włókienniczym. Szczególne miejsce

zajmą tu włóknierki, które stanowiły większość zatrudnionych w przemyśle włókienniczym.

Będzie wystawa pt. *Włóknierze. Propaganda, rytuał, dziedzictwo*, poświęcona PRL-owskiemu wizerunkowi środowiska przemysłowego, ale też lokalnemu wymiarowi zakładowego życia. W planach jest spotkanie z byłymi pracownikami bielskich zakładów włókienniczych i rozmowy o ich pamiętaniu tamtego czasu. Będą oczywiście okolicznościowe warsztaty. Bardzo ciekawie zapowiada się koncert Śląskiej Orkiestry Kameralnej pod dyr. Adama Wesołowskiego pt. *Kilar & Wesołowski industrialnie*, podczas którego usłyszymy m.in. kultowe melodie Wojciecha Kilara z filmów *Ziemia obiecana* Andrzeja Wajdy i *Sól ziemi czarnej* Kazimierza Kutza – koncert odbywający się w Starej Fabryce będzie na żywo transmitowany do strefy plenerowej na Placu Żwirki i Wigury. Transmitowany w plener będzie też film *Ziemia obiecana*.

Szczegóły na stronie Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej muzeum.bielsko.pl w zakładce Plan wydarzeń.

MIASTO

BYŁ LEGENDĄ TELEWIZJI

Odszedł Stanisław Janicki. Autor słynnego cyklu *W starym kinie* zmarł 25 maja w wieku 93 lat.

Był historykiem kina, dziennikarzem, reżyserem, scenarzystą, wykładowcą akademickim, doktorem nauk humanistycznych, krytykiem filmowym, pisarzem – oraz prawdziwą legendą telewizji. Jego ciemne okulary, charakterystyczne „r”, kultura i erudycja przyciągały przed ekrany miliony widzów. Od wielu lat mieszkał w Bielsku-Białej; w 2023 roku Rada Miejska przyznała mu tytuł Zasłużonego dla Miasta.

Stanisław Janicki urodził się w Czechowicach-Dziedzicach. Studiował filmoznawstwo na Wydziale Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego (1955). W latach 1954-70 był dziennikarzem, a potem redaktorem magazynu *Film* (m.in. pełnił funkcję kierownika działu polskiego), w latach 1970-74 pracował w redakcji miesięcznika *Kino*. Współpracował także z wieloma redakcjami, publikując wiele artykułów o tematyce filmowej. W latach 1964-66 pełnił funkcję redaktora naczelnego *Kroniki Filmowej Radar* w Wytwórni Filmowej Czołówka. Jako scenarzysta i reżyser współpracował z Telewizją Polską (w latach 1974-76 był redaktorem Redakcji Filmowej Programu 1) i Łódzką Wytwórnią Filmów Oświatowych.

Wykładał historię filmu na wielu uczelniach, m.in. w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Warsza-

wie i na Wydziale Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Napisał dramat *Iskra we mgle*, wystawiony w 1980 w Teatrze Dramatycznym w Legnicy, tłumaczył dramaturgię japońską. Był autorem wielu książek o tematyce filmowej, z których najważniejsze to: *Eugeniusz Cękałski* (1958), *Polscy twórcy filmowi* (1962), *Aleksander Ford* (1967), *Film polski od A do Z* (trzy wydania), *Film japoński* (1982), *Film polski wczoraj i dziś* (wyd. polskie i angielskie, 1985), *W starym polskim kinie* (1985), *Polskie filmy fabularne 1902-1988* (1990). Ogromną popularność zyskał dzięki cyklicznemu programowi *W starym kinie*, realizowanemu w telewizji w latach 1967-99, w którym prezentował m.in. polskie filmy przedwojenne.

W latach 2004-2019 prowadził w Bielsku-Białej cykl spotkań *Stare kino w Starym Zamku*. Nakręcił filmy *Bielsko-Biała – dwa miasta w jednym* (1998) oraz film biograficzny *Brat papieża* (2006) – o losach związanego z naszym miastem Edmunda Woityły – brata św. Jana Pawła II. Jego cykl *Odeon Stanisława Janickiego* emitowany był na antenie RMF Classic.

Wielokrotnie był nagradzany, w tym za całokształt twórczości i działalności, otrzymał m.in. Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, IKAR 2003 – nagrodę Prezydenta Miasta Bielska-Białej za wybitne znawstwo i popularyzację sztuki filmowej, Wyróżnienie honorowe *Złoty Liść* na II Ogólnopolskim Festiwalu Piosenki Retro, Kraków 2005, Złoty Medal Zasłużony Kulturze *Gloria Artis*.

O swoich związkach z naszym miastem Stanisław Janicki mówił:

– W 1945 roku, po zakończeniu wojny, przenieśliśmy się do Bielska, które nie było nam obce, ponieważ mieszkała tu rodzina. Ojciec został głównym księgowym browaru bielskiego. Tutaj zacząłem swoją edukację. W Bielsku zrobiłem maturę. Potem wyjechałem. Mając już dość popularności telewizyjnej, zacząłem pracę właściwą – reżysera filmowego. Dlatego pierwszą rzeczą, jaką zrobiłem po powrocie do Bielska-Białej, był film pt. *Dwa miasta w jednym*. Mój kontakt z Bielskiem nie polegał na tym, że przyjeżdżałem tu, by kogoś odwiedzić. Ja w tym mieście coś robiłem, powiem szumnie: dla tego miasta robiłem.

oprac. Jack

6. BIELSKI FESTIWAL SZTUK WIZUALNYCH

Latem tego roku Bielsko-Biała ponownie stanie się miejscem spotkania regionalnej sceny artystycznej w jej najbardziej aktualnej odsłonie. 6. Bielski Festiwal Sztuk Wizualnych – będący częścią programu Polskiej Stolicy Kultury 2026 – potrwa w naszym mieście blisko dwa miesiące.

Będzie okazją nie tylko do konfrontacji różnorodnych postaw twórczych, ale też do popularyzacji sztuk wizualnych wśród Bielszczan i odwiedzających miasto gości. Wielkie otwarcie zaplanowano na 12 czerwca.

Szоста edycja skupi 151 artystek, artystów i duetów artystycznych, związanych z miastem i regionem, pokazujących prace powstałe w ostatnich czterech latach. Zobaczymy szerokie spektrum sztuk wizualnych od malarstwa, grafiki, rysunku i fotografii, po rzeźbę, obiekty, instalacje oraz działania performatywne i efemeryczne w przestrzeni miasta. Nie brakuje tkaniny, ceramiki i szkła. Festiwal nie narzuca tematu ani idei, ma być nie tylko przeglądem różnych sposobów wypowiedzi, ale też odzwierciedlać zainteresowania i problemy, którymi żyją artyści i artystki.

Honorowy patronat nad 6. BFSW objął Prezydent Miasta Bielska-Białej Jarosław Klimaszewski, który jest także

fundatorem nagród dla autorek i autorów najciekawszych prac. O ich przyznaniu zdecyduje niezależne jury w składzie: prof. Grzegorz Hańderek, rektor Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, Ewa Łączyńska-Widz, historyczka sztuki i kuratorka, dyrektorka BWA w Tarnowie oraz Piotr Sarzyński, krytyk sztuki i publicysta Tygodnika *Polityka*.

6. Bielski Festiwal Sztuk Wizualnych będzie trwał od 12 czerwca do 2 sierpnia, wystawy festiwalowe prezentowane będą w najważniejszych instytucjach i przestrzeni kultury Bielska-Białej.

Otwarcie odbędzie się w 12 czerwca o godz. 18.00 w Galerii Bielskiej BWA,

w trakcie ogłoszone zostaną również wyniki konkursu i wręczone nagrody. O 21.00 w przejściu podziemnym między Placem Chrobrego a ul. Barlickiego Silent Disco – projekt Pawła Pilarczyka.

Otwarcie wystawy w Zamku Sułkowskich o godz. 19.30, o 21.00 – koncert Graham Fitkin: *Treeline*.

W Galerii PPP Związku Polskich Artystów Plastyków wernisaż zaplanowano na 20.00, o 21.00 zacznie się koncert Dominika Czuża *Gdy dźwięki mówią więcej niż słowa*.

O 20.30 festiwalowa wystawa zostanie otwarta w Galerii B&B przy ul. Kościelnej 1, o 21.00 koncert Ghostmana *Dźwięki duszy*.

Sobota 13 czerwca będzie Dniem Otwartych Pracowni bielskich artystek i artystów. Oto harmonogram:

12.00, ul. Barlickiego 22 – Marcin Kuszynski, Tamara Berdowska, Leszek Oprządek (ceramika, malarstwo, rzeźba);

12.45, ul. Krasińskiego 5a / II piętro – Sylwia Rakowska (malarstwo);

13.30, ul. Słowackiego 2a – Remigiusz Gryt (ceramika);

14.15, ul. Listopadowa 43/5 – Monika Widenka (malarstwo);

15.00, ul. Podcienie 11 – Bo Jarošek (sztuki wizualne).

Wieczór performansów zacznie się o 16.30 w BWA pokazem Michała Bałdygi *Układ ciała czyli Czego symbolem jest krzesło*;

17.00, Plac Chrobrego – Krzysztof Krzysztof: *Koncert na gruz i trzy koparki*;

17.30, MHBB Zamek Sułkowskich, atrium – Olga Chromik: *ĆD [23.3]: obojętność / bezstronność*;

18.00, Galeria PPP ZPAP, strych – Nikola Kloda: *Niewidolność*.

Wstęp na festiwalowe wystawy:

- w Galerii Bielskiej BWA – 2 zł,
- w Zamku Sułkowskich – wstęp wg cennika,

- w Galerii B&B i Galerii PPP – wstęp wolny

kuratorka: Agata Smalcerz
koordynatorka festiwalu: Julia Ogińska

identyfikacja wizualna: Piotr Wisła.

źródło: Galeria Bielska BWA

MIASTO

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na podstawie art. 17 pkt 1 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, art. 39 ust. 1 pkt 1 i pkt 3 ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zawiadamiam o podjęciu przez Radę Miejską w Bielsku-Białej uchwały Nr XXIV/498/2026 z dnia 28 maja 2026 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulicy Bliskiej

Zainteresowani mogą zgłaszać wnioski do ww. planu, w nieprzekraczalnym terminie do 6 lipca 2026 r. Wniosek składa się do Prezydenta Miasta Bielska-Białej:

- a) w postaci papierowej (pocztą lub na dziennik podawczy Urzędu Miejskiego),
 - b) w postaci elektronicznej za pośrednictwem platformy ePUAP: /UMB B/SkrytkaESP, lub e-Doręczeń: AE:PL 40886 97966 GGHJ 26, a w szczególności na adres email: kaminski.sekretariat@um.bielsko-biala.pl,
 - c) na specjalnym formularzu w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego (formularz dotyczący aktu planowania przestrzennego jest dostępny na stronie internetowej Biura Rozwoju Miasta w Bielsku-Białej pod adresem: brm.bielsko-biala.pl/strona/materialy-do-pobrania oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej pod adresem: bip.um.bielsko.pl/m,563,wzor-formularza-pisma-dotyczacego-aktu-planowania-przestrzennego.html).
- Wniosek powinien zawierać: imię i nazwisko wnioskodawcy albo jego nazwę, adres zamieszkania wnioskodawcy albo jego siedziby, adres poczty elektronicznej (o ile wnioskodawca taki adres posiada), oznaczenie nieruchomości, której wniosek dotyczy, oraz wskazanie czy wnioskodawca jest właścicielem lub użytkownikiem nieruchomości objętej wnioskiem. Wnioskodawca może również podać dane do kontaktu, jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Na podstawie art. 43 ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, informuję o podjęciu przez Radę Miejską w Bielsku-Białej uchwał:

- 1) nr XX/418/2026 z 12 lutego 2026 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ulic Międzyrzeczkiej i Zagajnik,
 - 2) nr XXIII/467/2026 z 23 kwietnia 2026 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie wytwórczości i usług, w obszarze położonym pomiędzy rzeką Wapienicą, północną granicą miasta, ulicami Hodowców i Bohaterów Monte Cassino
- w zakresie powierzchni biologicznie czynnej,
- 3) nr XXIII/468/2026 z 23 kwietnia 2026 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie mieszkalnictwa oraz usług rekreacji, turystyki i sportu w Kamienicy, w rejonie ulicy Łowieckiej w Bielsku-Białej,

4) nr XXIII/469/2026 z 23 kwietnia 2026 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obszaru położonego pomiędzy ulicami Bystrzańską i Wolską,

5) nr XXIII/470/2026 z 23 kwietnia 2026 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulicy Węglowej oraz rzeki Biała,

Ww. uchwały zostały ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego:

1. poz. 1333, z 19 lutego 2026 r. (uchwała wskazana w punkcie 1),
2. poz. 2952-2955 z 6 maja 2026 r. (uchwały wskazane w punktach 2-5).

Z treścią ww. dokumentów oraz uzasadnieniami, o których mowa w art. 42 pkt 2 ustawy i podsumowaniami, o których mowa w art. 55 ust. 3 ustawy, można zapoznać się na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej (Biuletyn Informacji Publicznej).

Ponadto, zgodnie z art. 30 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, każdy ma prawo wglądu do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmian i otrzymania z nich wypisów i wrysów. □

SPRZEDAŻ

Na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2026, poz. 399) prezydent miasta podaje do publicznej wiadomości, że w terminie od 12 czerwca do 3 lipca 2026 r. na elektronicznej tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Biuletynie Informacji Publicznej bip.um.bielsko.pl zamieszczony został – na okres 21 dni – wykaz nieruchomości Gminy Bielsko-Biała, dotyczący sprzedaży:

- nieruchomości stanowiącej własność gminy Bielsko-Biała, ozn. jako działka 1001/10 o pow. 42 m², obręb Kamienica, położonej w Bielsku-Białej przy ul. Karpackiej – w drodze bezprzetargowej, z przeznaczeniem na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej, ozn. jako działka dz.: 1072/3, 1073/3 i 3160 o łącznej pow. 988 m², obręb Kamienica.
- nieruchomości stanowiącej własność gminy Bielsko-Biała, ozn. jako działka 821/300 o pow. 28 m², obręb Lipnik, położonej w Bielsku-Białej przy ul. Mierniczej – w drodze bezprzetargowej, z przeznaczeniem na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej, ozn. jako działki: 821/63 oraz 821/272 o łącznej pow. 463 m².
- dz. 317/58 obr. Żywieckie Przedmieście w Bielsku-Białej o pow. 1334 m², przy ul. Młyńskiej, na rzecz właścicieli lokali nieruchomości przy ul. Młyńskiej 70 i ul. Młyńskiej 72. □

DAROWIZNA

Prezydent Miasta Bielska-Białej, działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2026 r., poz. 399), podaje do publicznej wiadomości, że w terminie od 12

czerwca 2026 r. do 3 lipca 2026 r. na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Biuletynie Informacji Publicznej bip.um.bielsko.pl zamieszczony został na okres 21 dni wykaz nieruchomości do oddania w dzierżawę:

- nieruchomość gruntowa dz. nr 227/79 o pow. 114 m² obręb Lipnik, położona przy ul. Władysława Broniewskiego, stanowiąca własność Gminy Bielsko-Biała, przeznaczona do przekazania w drodze darowizny na rzecz Skarbu Państwa – Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bielsku-Białej;
- udział 1/2 części nieruchomości gruntowej ozn. jako działki o numerach: 3018/16 o pow. 536 m² i 3018/27 o pow. 14441 m² obręb Jaworze, położony w Bielsku-Białej pomiędzy ulicami: Cieszyńską i Dzwonkową, stanowiącej własność gminy Bielsko-Biała, przeznaczony do przekazania w drodze darowizny na rzecz Skarbu Państwa – Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej. □

APORT

Na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, prezydent Bielska-Białej podaje do publicznej wiadomości, że w terminie od 12 czerwca do 3 lipca 2026 r. na elektronicznej tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Biuletynie Informacji Publicznej bip.um.bielsko.pl zamieszczony został na okres 21 dni wykaz nieruchomości stanowiącej własność gminy Bielsko-Biała, przeznaczonej do wniesienia jako wkład niepieniężny (aport) do Spółki w trybie art. 37 ust. 2 pkt. 7 ww. ustawy:

- dz. 1217/58 o pow. 2395 m² obręb Kamienica położona w Bielsku-Białej, przy ul. gen. Kazimierza Sosnowskiego. □

DZIERŻAWA

Na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 399) Prezydent Miasta Bielska-Białej podaje do publicznej wiadomości, że na okres 21 dni na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej bip.um.bielsko.pl 12 czerwca 2026 r. zamieszczone zostały wykazy nieruchomości, stanowiących własność Gminy Bielsko-Biała i Skarbu Państwa przeznaczonych do oddania w dzierżawę w drodze bezprzetargowej i przetargowej:

Gmina – tryb bezprzetargowy:

- dz. 1205/4 obręb Mikuszowice Krakowskie, na czas nieoznaczony,
- dz. 2029/40, dz. 2029/31, dz. 128/4 obręb Komorowice Krakowskie, na czas oznaczony tj. do 31 grudnia 2070 r.
- dz. 2028/10 obręb Komorowice Krakowskie, na czas oznaczony tj. do 31 grudnia 2070 r.
- cz. dz. 1485/2 obręb Żywieckie Przedmieście, na czas nieoznaczony,
- cz. dz. 5327/39, 5327/53 i 649/5 obręb Lipnik, na czas oznaczony 1 miesiąca tj. od 1 października 2026 r. do 31 października 2026 r.

MIASTO

Gmina – przetarg ograniczony:

- cz. dz. 1872/9 obręb Kamienica, czas nieoznaczony,
- Skarb Państwa – tryb bezprzetargowy:**
- cz. dz. 1061/3, cz. dz. 1060/5 obręb Lipnik, na czas oznaczony 3 lat. ☐

PRZETARG

Prezydent Bielska-Białej ogłasza trzeci przetarg pisemny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości zabudowanej, położonej w Bielsku-Białej przy ul. Rumiankowej 65, stanowiącej własność gminy Bielsko-Biała oznaczenie: dz. 2095/5 o pow. 516 m² i dz. 2095/2 o pow. 384 m² obręb Jaworze, obj. Kw BB1B/00036201/7 łączna powierzchnia: 900 m² cena wywoławcza: 499.000,00 zł, w tym budynek: 287.824,00 zł, grunt: 211.176,00 zł

wadium: 49.000,00 zł

Sprzedaż dz. 2095/5 podlega zwolnieniu z podatku VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy o podatku od towarów i usług. Sprzedaż dz. 2095/2 podlega zwolnieniu z podatku VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 9 ustawy o podatku od towarów i usług.

Nieruchomość składa się z działki 2095/5 i działki 2095/2 o łącznej pow. 900 m². Działki tworzą gospodarczą całość o nieregularnym kształcie. Działka 2095/2 długa i wąska stanowi drogę dojazdową do budynku. Natomiast działka 2095/5 o regularnym kształcie zbliżonym do kwadratu zabudowana jest budynkiem mieszkalnym o pow. użytkowej 139,14 m², wybudowanym na przełomie lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku. Budynek parterowy, z mieszkalnym poddaszem, częściowo podpiwniczony. Aktualnie budynek stanowi pustostan. Budynek posiada cechy obiektu zabytkowego, wpisany jest do gminnej ewidencji zabytków. Remont należy przeprowadzić w uzgodnieniu z konserwatorem zabytków.

Zgodnie z zapisami kartoteki budynków nieruchomość zabudowana jest budynkiem mieszkalnym oraz budynkiem niemieszkalnym.

Nieruchomość posiada dostęp do drogi publicznej – ul. Kaszyńskiej, która przebiega w części po gruntach gminnych, natomiast w części po gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa – poprzez działki 1337/29 i 1335, obręb Wapienica, pozostające we władaniu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Bielsko.

Stan prawny dostępu do drogi wymaga uregulowania. Brak prawnie zapewnionego dostępu do drogi publicznej może mieć wpływ między innymi na możliwość uzyskania decyzji o warunkach zabudowy lub pozwolenia na budowę – zgodnie z przepisami ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

Nieruchomość położona jest w terenie, na którym nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Bielska-Białej nieruchomość zlokalizowana jest w obszarze oznaczonym symbolem ZS (zieleni systemu miasta). Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dobiegają końca prace związane z opracowaniem planu ogólnego Bielska-Białej. Z dniem wejścia w ży-

cie planu ogólnego utraci moc studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Bielska-Białej.

Nieruchomość jest wolna od obciążeń i nie jest przedmiotem zobowiązań.

Pierwszy przetarg pisemny nieograniczony przeprowadzono 16 grudnia 2025 r. Drugi przetarg pisemny nieograniczony przeprowadzono 13 maja 2026 r.

Nieruchomość można obejrzeć 16 czerwca 2026 r. w godz. 10.00-10.30 i 9 lipca 2026 r. w godz. 13.00-13.30. Osoby zamierzające uczestniczyć w przetargu powinny złożyć w terminie do 16 lipca 2026 r. (w zamkniętej kopercie) pisemną ofertę. Opis koperty: imię, nazwisko i adres oferenta albo nazwa lub firma oraz siedziba, jeżeli oferentem jest osoba prawna lub inny podmiot; oznaczenie oraz adres nieruchomości; zapis: *Nie otwierać przed dniem 22 lipca 2026 r. przed godziną 10.00.*

Pisemna oferta powinna zawierać: imię, nazwisko i adres oferenta albo nazwę lub firmę oraz siedzibę, jeżeli oferentem jest osoba prawna lub inny podmiot, podpis; datę sporządzenia oferty; oświadczenie, że oferent zapoznał się z warunkami przetargu i przyjmuje te warunki bez zastrzeżeń; oferowaną cenę (wyższą od ceny wywoławczej) i sposób jej zapłaty.

Do oferty należy dołączyć kopię dowodu wniesienia wadium. Niepodpisane oświadczenie nie stanowi oferty. Ofertę należy złożyć w sekretariacie Wydziału Nieruchomości Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej przy pl. Ratuszowym 5, pok. 202 (II piętro) od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu Miejskiego.

Otwarcie ofert nastąpi przy udziale oferentów 22 lipca 2026 r. o godz. 10.00 w sali nr 208 (II piętro) w gmachu Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej przy pl. Ratuszowym 5.

Wadium należy wpłacić nie później niż do 16 lipca 2026 r. przelewem na konto: Urząd Miejski w Bielsku-Białej Wydział Finansowo-Księgowy 60 1020 2313 0000 3502 1095 6268 PKO Bank Polski S.A. Potwierdzeniem wpłaty wadium jest wpływ pieniędzy na konto Urzędu w wyżej podanym terminie.

Wadium zwraca się w terminie do 3 dni od daty przetargu, a wpłacone przez uczestnika, który przetarg wygrał zalicza się na poczet ceny nabycia nieruchomości. Wadium ulega przypadkowi w razie uchylenia się uczestnika, który przetarg wygrał od zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości.

Zaoferowaną kwotę za nieruchomość należy uiścić w całości przed zawarciem umowy sprzedaży nieruchomości.

Koszty zawarcia umowy notarialnej ponosi nabywca.

Z dodatkowymi warunkami przetargu można zapoznać się w Urzędzie Miejskim w Bielsku-Białej w Biurze Obsługi Interesanta (budynek przy pl. Ratuszowym 6, parter, stanowisko nr 3, tel. 334971806) lub w Wydziale Nieruchomości (budynek przy pl. Ratuszowym 5, III piętro, pok. 306, tel. 334701224) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. Adres strony internetowej Urzędu: <https://bip.bielsko-biala.pl>

Prezydent Miasta może odwołać ogłoszony przetarg z ważnych powodów.

Przetarg może zostać zamknięty bez wybrania którejkolwiek z ofert. ☐

WAŻNE TELEFONY

Urząd Miejski, pl. Ratuszowy 1, 5 i 6 oraz ul. ks. Stanisława Stojalskiego 32 pracuje od poniedziałku do środy w godz. 7.30–15.30, w czwartki 7.30–18.00, w piątki 7.30–13.00
Centrala: 334971497, faks: 334971786
Informacja: pl. Ratuszowy 6, tel. 334971800

Awaria oświetlenia ulicznego: UM, tel. 334971702

Awaria świateł sygnalizacji drogowej: MZD, tel. 334726010, od 7.30 do 15.30

PreZero Bielsko-Biała S.A. (dawniej SUEZ) w godzinach pracy tel. 459595469, 571232625
e-mail: bok.bielskobiala@prezerobb.pl

Wydział Gospodarki Miejskiej UM tel. 334971703, 334971508
naczelnik WGM tel. 334971507, 600004236
e-mail: gosp.miejska@um.bielsko-biala.pl

Miejski Zarząd Dróg, tel. 334726010 od 7.30 do 15.30
e-mail: sekretariat@mzd.bielsko.pl
Dział Parkingów i Strefa Płatnego Parkowania: 334726000

Pogotowie weterynaryjno-sanitarne oraz Schronisko dla zwierząt: 338141818
w UM tel. 334971508 od 7.30 do 15.30

Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej: tel. 338146221 lub 19288
Niebieska Linia 338119900
telefon dla niesłyszących i niedosłyszących (kontakt w formie sms) 530560611
e-mail: poikbielsko@interia.pl

Ośrodek Adopcji Opiekunów 338150984

Straż Miejska tel. 112, 338228114, 338228115
e-mail: sm@strazmiejska.bielsko.pl
Miejska Komenda Policji tel. 986, 33478571255
Państwowa Straż Pożarna tel. 112

POGOTOWIA

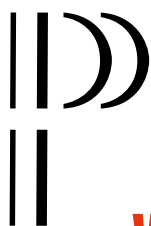
Pogotowie ratunkowe	tel. 112, 999
Pogotowie energetyczne	tel. 991
Pogotowie gazowe	tel. 992
Pogotowie ciepłownicze	tel. 993
Pogotowie wodociągowe	tel. 994

e-mail: aqua@aqua.com.pl

GOPR

tel. 985, 338296900

Rada Seniorów Miasta Bielska-Białej tel. 518676301
dyżury w czwartki w godz. 11.00-13.00
w Centrum Seniora przy ul. Romana Dmowskiego 6
Centrum Seniora tel. 334971753, 334971754

Preisner Scoring Competition

WOKÓŁ PREISNERA

Już tylko kilka dni dzieli nas od wyjątkowego wydarzenia artystycznego łączącego świat filmu, muzyki oraz nowoczesnej sztuki kompozytorskiej – Preisner Scoring Competition. Konkurs powstał z inicjatywy wybitnego polskiego kompozytora muzyki filmowej – Zbigniewa Preisnera – którego twórczość od lat inspirowała artystów na całym świecie. Ideą konkursu jest stworzenie przestrzeni dla młodych twórców muzyki filmowej, którzy chcą rozwijać swój talent, konfrontować swoje umiejętności z międzynarodowym środowiskiem oraz zdobywać doświadczenie we współpracy z profesjonalistami branży filmowej.

Preisner Scoring Competition to nie tylko konkurs, ale również wielowymiarowy festiwal muzyki i obrazu. Wydarzenie przyciąga kompozytorów, producentów, reżyserów, muzyków oraz pasjonatów kina z różnych krajów, tworząc przestrzeń wymiany doświadczeń, inspiracji i artystycznych spotkań.

W programie festiwalu znajdują się – spotkania autorskie, seanse kina plenerowego na bielskim Rynku (z prezentacjami filmów Krzysztofa Kieślowskiego: 24 czerwca o godz. 20.30 *Trzy kolory. Niebieski*, 25 czerwca o 20.30 *Trzy kolory. Białe* i 26 czerwca o 20.30 *Trzy kolory. Czerwone*), unikatowe wystawy (m. in. w Miejskim Domu Kultury Preisnerówka przy ul. Wzgórze 11 *My Life* – wystawa plakatów filmowych oraz z Piwnicy pod Baranami, pamiętek i wyjątkowych festiwalowych artefaktów związanych z twórczością patrona placówki), panele dyskusyjne dotyczące współczesnego kina i muzyki, przesłuchania konkursowe, briefingi prasowe i koncert finałowy.

Preisner Scoring Competition

Miasto organizuje międzynarodowy konkurs kompozytorski dla młodych twórców muzyki filmowej i ilustracyjnej pod artystycznym kierownictwem Zbigniewa Preisnera. Jego celem jest odkrywanie i wspieranie nowych talentów oraz stworzenie przestrzeni do profesjonalnej prezentacji autorskiej twórczości.

Konkurs stanowi prestiżową platformę dialogu pomiędzy debiutującymi kompozytorami a przedstawicielami światowej branży filmowej i muzycznej. Uczestnicy w wieku 18-35 lat – studenci akademii muzycznych, jak i młodzi kompozytorzy – tworzą kompozycje inspirowane wybranym motywem artystycznym – w pierwszej edycji jest nim *Wieża Babel* Pietera Bruegla.

To właśnie połączenie obrazu i dźwięku stanowi istotę konkursu. Uczestnicy mają możliwość pokazania własnej wrażliwości artystycznej, kreatywności oraz indywidualnego podejścia do muzyki filmowej. Dla wielu młodych twórców udział w wydarzeniu jest pierwszym krokiem do profesjonalnej kariery w branży filmowej.

Dziesięcioro finalistów usłyszy swoje utwory na żywo w Bielsku-Białej 24 i 25 czerwca o godz. 19.00 w Bielskim Centrum Kultury im. Marii Koterbskiej w wykonaniu orkiestry symfonicznej La Nostra Banda pod dyrekcją Jacka Obstarczyka. Główna nagroda konkursu wynosi 25.000 euro, a wszyscy uczestnicy drugiego etapu otrzymają profesjonalne nagranie audio swojej kompozycji.

My Life. Preisner's Music

Zwieńczeniem Preisner Scoring Competition będzie wyjątkowy koncert *My Life. Preisner's Music*, który odbędzie się 27 czerwca w Hali Widowiskowej pod

bowcem w Bielsku-Białej przy ulicy Karbowej 26. Gala jest jednym z najważniejszych punktów programu pierwszej Polskiej Stolicy Kultury 2026.

Podczas tego wydarzenia ogłoszony zostanie zwycięzca konkursu, a publiczność usłyszy nagrodzoną kompozycję w profesjonalnym wykonaniu orkiestry symfonicznej. Następnie Zbigniew Preisner osobiście poprowadzi koncert prezentujący jego najwybitniejsze kompozycje filmowe. W programie znajdują się utwory z filmów: *Podwójne życie Weroniki*, *Dekalog*, *trylogia Trzy kolory – Niebieski. Białe. Czerwone*; *Europa, Europa*; *Tajemniczy ogród*, *Kiedy mężczyzna kocha kobietę* czy *Skaza*.

Na scenie wystąpią wybitni muzycy współpracujący ze Zbigniewem Preisnerem od wielu lat, m.in. skrzypce Radosław Pujanek, harfistka Marta Mogielnicka, saksofonista Jerzy Głowczewski, grający na organach Hammonda Paweł Tomaszewski, pianista Konrad Mastyło, flecista Jakub Szczygiel i brytyjski gitarzysta i muzyk sesyjny światowych gwiazd John Parricelli.

W koncercie udział weźmie Lisa Gerrard – australijska wokalistka i kompozytorka, laureatka Złotego Globu za muzykę do filmu *Gladiator*, współpracująca z Hansem Zimmerem i Zbigniewem Preisnerem. Orkiestrę do koncertu przygotuje dyrygent Karol Szwach.

Koncert będzie również symbolicznym powrotem Zbigniewa Preisnera do rodzinnego miasta. Sam kompozytor zapowiada wydarzenie jako sentymentalną muzyczną podróż przez swoje życie i twórczość.

UCZESTNICY KONKURSU:

Aleksander Jan Szopa

Kompozytor, organista, kantor-dyrygent. Komponowaniem zajmuje się od 15. roku życia. Do tej pory stworzył ponad 100 utworów – głównie organowych, ale także na instrumenty solowe, zespoły kameralne, chóry, orkiestrę oraz w nurcie muzyki elektronicznej. Jego kompozycje zostały wydane przez Wydawnictwo Muzyczne ARS MUSICA oraz na płytach CD Requiem Records i Chopin University Press. W 2025 roku uczestniczył w międzynarodowej rezydencji kompozytorskiej REGINA LIBERTAS Vol. 2 na Litwie, gdzie współpracował z Państwowym Litewskim Chórem Kameralnym Polifonia. Jest laureatem licznych konkursów kompozytorskich, w tym zdobywcą I miejsca w XXI Międzynarodowym Konkursie Musica Sacra Nova 2025.

Fiona Jung

Kompozytorka, wokalistka i multiinstrumentalistka pochodząca z Niemiec. Od najmłodszych lat rozwijała swoje zainteresowania muzyczne, ucząc się gry m.in. na skrzypcach i fortepianie. Jej działalność obejmuje różnorodne style – od muzyki klasycznej po jazz, etno i pop. Już jako nastolatka zajmowała się aranżacją mu-

zyki, a z czasem zaczęła komponować utwory orkiestrowe. Występuje jako singer-songwriter, a jej utwory wykonywane są także przez większe zespoły. Studiowała edukację muzyczną w Hochschule für Musik Mainz oraz wokalistykę jazzową w Musikene w Hiszpanii w ramach programu Erasmus+.

Gabriela Koczur

Kompozytorka i wokalistka pochodząca z Rokita na Szlacheckiego. Absolwentka filologii rosyjskiej Uniwersytetu Śląskiego oraz szkoły muzycznej II stopnia w klasie śpiewu. Zajmuje się nauczaniem języka rosyjskiego oraz gry na fortepianie. Tworzenie muzyki rozpoczęła w wieku 15 lat. Od 2018 roku współtworzy duet Na2Głosy, w ramach którego komponuje, aranżuje i wykonuje utwory wokalne. Inspirowana twórczością m.in. Modesta Musorgskiego i Claude'a Debussy'ego, a także językami i kulturami świata. W swojej działalności łączy muzykę z refleksją językoznawczą, traktując ją jako formę komunikacji i przekładu. Jest samoukiem w zakresie kompozycji i gry na fortepianie.

Jakub Onolt

Kompozytor i pedagog muzyczny, ur. w 1994 roku. Absolwent Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu w klasie kompozycji prof. Zbigniewa Kozuba. Kształcił się także w Bydgoszczy pod kierunkiem Zbigniewa Bargielskiego oraz w zakresie dyrygentury u prof. Wojciecha Michniewskiego. Na co dzień pracuje w Państwowej Szkole Muzycznej w Koninie, gdzie prowadzi zajęcia z kształcenia słuchu i harmonii oraz dyryguje szkolną orkiestrą. Jest aktywnym muzykiem – gra na gitarze i organach, a także występuje jako aktor w teatrze amatorskim. Jego działalność łączy edukację, praktykę wykonawczą i twórczość kompozytorską.

Katarzyna Anders

Harfistka i kompozytorka, ur. w 2007 r. w Bydgoszczy. Uczy się w Państwowym Zespole Szkół Muzycznych im. Artura Rubinstein, gdzie rozwija grę na harfie oraz kompozycję. Zdobyla doświadczenie sceniczne jako solistka i członkini zespołów, m.in. w projekcie Orchestra4Young pod dyrekcją Adama Sztaby oraz jako chórzystka Opery Nova w Bydgoszczy. Występuje również w przestrzeniach kulturalnych miasta. Jej twórczość koncentruje się na eksplorowaniu możliwości brzmieniowych harfy. Kompozycja *Katharsis* została wybrana jako utwór obowiązkowy Ogólnopolskiego Konkursu Harfowego im. Karola Grolla. Dąży do popularyzacji harfy w muzyce współczesnej.

Martin Tóth

Węgierski muzyk, perkusista i kompozytor. Edukację muzyczną rozpoczął od gry na fortepianie, jednak ostatecznie wyspecjalizował się w instrumentach perkusyjnych, uzyskując wykształcenie wyższe w tej dziedzinie. Obecnie rozwija się także jako pedagog. Aktyw-

MIASTO

Aleksander Jan Szopa

Fiona Jung

Gabriela Koczur

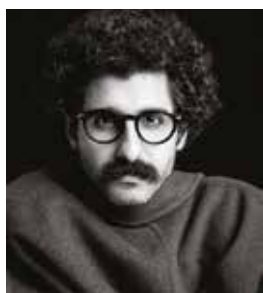
Jakub Unolt

Katarzyna Anders

Martin Tóth

Mohammad Ahmadian

Nikodem Kluczyński

Philipp Hubert

Zofia Michałowicz

nie działa jako muzyk teatralny, nauczyciel oraz instrumentalista współpracujący z orkiestrami symfonicznymi. Komponowaniem zajmuje się od około 18. roku życia. Jego twórczość obejmuje różne gatunki, w tym muzykę filmową, jazz, fusion i funk. Traktuje muzykę jako główną formę ekspresji emocji i doświadczeń.

Mohammad Ahmadian

Irański muzyk i kompozytor, mieszkający w Dubaju. Absolwent Uniwersytetu w Teheranie w zakresie wykonawstwa muzycznego ze specjalizacją w grze na tradycyjnym instrumencie tar. Rozwijał się również w zakresie kompozycji, analizy muzycznej i dyrygentury pod kierunkiem uznanych mistrzów. Dyrygował Filharmonią w Urmii, z którą przygotował koncert symfoniczny. Od kilku lat współpracuje z międzynarodową agencją Art Factory Studio, tworząc muzykę do kampanii modowych i produkcji wideo dla globalnych marek, takich jak Gucci, Swarovski czy Bulgari.

Nikodem Kluczyński

Kompozytor i kontrabasista, którego utwory wykonywane były na trzech kontynentach. Laureat ponad dwudziestu konkursów kompozytorskich. Jako instrumentalista porusza się swobodnie w różnych stylach muzycznych, występując zarówno jako solista, jak i członek uznanych projektów artystycznych. Jest doktorantem Akademii Sztuki w Szczecinie. Poza działalnością muzyczną zajmował się również dziennikarstwem i twórczością literacką.

Philipp Hubert

Pianista i kompozytor urodzony w 2003 roku w Würzburgu. Edukację muzyczną rozpoczął w młodym wieku, kontynuując ją w ramach programu pre-

college oraz studiów w Hochschule für Musik. Jest laureatem wielu prestiżowych konkursów pianistycznych i kameralnych, m.in. Jugend musiziert oraz Yamaha Scholarship Competition. Studiuje fortepian oraz dyrygenturę, a także uczestniczy w kursach mistrzowskich. Komponuje od dzieciństwa, a w swoich koncertach często wykonuje własne utwory oraz improwizacje, łącząc działalność kompozytorską z wykonawczą.

Zofia Michałowicz

Pianistka i kompozytorka pochodząca z okolic Sieradza. Absolwentka szkoły muzycznej I i II stopnia w Zduńskiej Woli, obecnie studentka kierunku lekarskiego na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Laureatka licznych konkursów pianistycznych oraz stypendystka artystyczna. Uczestniczyła w projektach edukacyjnych i festiwalach muzycznych jako solistka i kameralistka. Jej główne zainteresowania obejmują muzykę filmową, kompozycję oraz refleksję nad związkami sztuki z filozofią i teologią. W swojej twórczości poszukuje głębszego znaczenia i symboliki, traktując muzykę jako przestrzeń osobistej ekspresji.

JURORZY PREISNER SCORING COMPETITION 2026

Dziela młodych kompozytorów oceniać będzie jury złożone z wybitnych twórców.

Zbigniew Preisner – światowej sławy kompozytor muzyki filmowej urodzony w Bielsku-Białej, znany z długoletniej, pełnej nagród branżowych współpracy z Krzysztofem Kieślowskim i innymi reżyserami z firmamentu europejskiej i amerykańskiej X Muzy. Jego kom-

pozycje, głęboko poruszające widownię, nacechowane są humanistycznym przesłaniem i egzystencjalną refleksją. Członek Francuskiej Akademii Sztuki i Techniki Filmowej.

Lisa Gerrard – wokalistka i kompozytorka. Ikona muzyki filmowej i ambientowej, współzałożycielka legendarnego zespołu Dead Can Dance. Artystka o niepowtarzalnym głosie, który od dekad porusza emocje ponad językami i kulturami. Jest laureatką Złotego Globu z 2001 roku, który otrzymała wspólnie z Hansem Zimmerem za muzykę do filmu Gladiator.

Fernando Trueba – hiszpański reżyser, scenarzysta i producent filmowy, laureat Oscara z 1993 roku dla najlepszego filmu nieanglojęzycznego *Belle époque*, odkrywca talentu Penelope Cruz.

Michel Duval – ikona europejskiej sceny muzycznej, współtwórca kultowych wytwórni Factory Benelux i Les Disques du Crépuscule, wydawca. Swoją drogę zaczynał w legendarnej brukselskiej sali Plan K, współtworząc przestrzeń dla artystów takich, jak: Joy Division, Cabaret Voltaire czy The Human League. Współpracował m.in. ze Zbigniewem Preisnerem.

Matthew Sweet – ceniony brytyjski pisarz, dziennikarz, prezenter radiowy i telewizyjny, od lat związany z BBC. Autor książek poświęconych kulturze i historii XX wieku, znany z wyjątkowej wrażliwości na kontekst, narrację i znaczenie dzieła w szerszej perspektywie społecznej. Jego doświadczenie w analizie filmu, mediów i opowieści wnosi do konkursu unikalne spojrzenie – łączące muzykę z historią obrazu i siłą narracji.

źródło: Miejski Dom Kultury w Bielsku-Białej
oprac. wag

MIASTO

UŚMIECHNIĘTA TWARZ JAZZU

Po zimowej części 28. Bielskiej Zadzymki Jazzowej Orlen Jazz Festival – z prawykonaniem kompozycji Wayne’a Shortera napisanych z myślą o Milesie Davisie i Lee Morganie – czas na letnią, radosną i taneczną odsłonę imprezy.

Kari Shorets, z tyłu Anna Zgierska i Jerzy Batycki

Jazz – u powstania tego gatunku – był muzyką użytkową, taneczną. I do tej tradycji organizatorzy letniej Zadzymki nawiązują. Zadymkową konferencję w siedzibie Stowarzyszenia Sztuka Teatr – organizatora festiwalu – w Galerii Sfera rozpoczął radosny taniec Kari Shorets z Two to Jazz, propagującej tańce swingowe. Zatańczyli też reprezentujący street dance Mikołaj Strzyż, twórca Studia Tańca 4 SOUTH, i Tobiasz Kukotko. A przywitał zebranych Michos – Michał Kubica, producent muzyczny, DJ i artysta Zadymki.

– Staramy się szerzyć kulturę swingową, bo dla nas swing to nie tylko muzyka, nie tylko taniec, ale cała kultura. Prowadzimy szkołę tańców swingowych Two to Jazz, organizujemy potańcówki na świeżym powietrzu z muzyką na żywo, bo w kulturze swingowej kolaboracja między muzykami a tancerzami jest niesamowicie ważna. Dlatego bardzo się cieszę, że możemy też być obecni na Zadymce Jazzowej i robić takie rzeczy z muzykami najwyższej klasy – powiedziała Kari Shorets.

– Bardzo się cieszymy, że możemy współpracować z takimi wydarzeniami, jak Zadymka. Łączenie kultur i poznawanie nowych osób bardzo dużo daje – podkreślił Mikołaj Strzyż, dodając, że w hiphopowym Studiu Tańca 4 SOUTH Michos prowadzi zajęcia z kompozycji muzyki, a dzieciaki czy młodzież mogą łączyć taniec z komponowaniem, co jest bardzo rozwijające.

– Taki mamy pomysł na ten festiwal, żeby łączyć. Zresztą Zadymka zawsze łączyła – pokolenia, style muzyczne, kultury. I tak będzie również w tym roku – mówił Jerzy Batycki, prezes Stowarzyszenia Sztuka Teatr, dyrektor Zadymki. – Dlatego powstał Pociąg do Hip-Hop Jazzu. Chciałem bardzo podziękować dyrekcji Kolei Śląskich za to, że już po raz drugi udostępnił nam specjalny skład, który ze stacji Bielsko-Biała Główna zawiezie publiczność do Czechowic-Dziedzic.

19 czerwca w czechowickiej Browarii w CH Stara Kablownia wystąpią Michos z DJ-skim setem oraz zespół brytyjski Renegade Brass Band wykonujący brassy, uliczną muzykę na instrumentach dętych. Na koniec zagra DJ Danny Drive Thru. Będzie brass, rap, hip-hop i DJ-skie bity.

Zanim jednak zadymkowy pociąg wyruszy do pobliskich Czechowic-Dziedzic, pierwszego zadymkowego dnia – 18 czerwca o godz. 18.00 w sali koncertowej

Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych zaplanowany został jazzowy Jubileusz 80-lecia bielskiego Muzyka – koncert zespołu Szkolny Big-Band All Stars.

– Zadymka i środowisko szkoły muzycznej to w zasadzie jakby jedno – stwierdził Jerzy Batycki. – Od samego początku współpracowaliśmy i tak jest do dzisiaj. Dlatego postanowiliśmy rozpocząć ten festiwal wspólnie – dodał prezes Stowarzyszenia Sztuka Teatr, przypominając fantastyczny koncert All Stars bielskiego Muzyka podczas 20. BZJ w ówczesnym Klubie Klimat, w którym zagrali absolwenci, uczniowie i pedagodzy tej szkoły. Big-band poprowadził profesor Andrzej Zubeł. W koncercie 80-lecia Zadymki orkiestrą dyrygować będą Andrzej Zubeł, Tadeusz Janiak i Tomasz Janusz, czyli trzy pokolenia dyrygentów, pedagogów, którzy tworzyli big-band bielskiej szkoły muzycznej.

Drugi zadymkowy dzień – 19 czerwca – będzie należał do znakomitego kontrabasisty Michała Barańskiego. Zaprezentuje swój projekt *No Return No Karma* będący połączeniem rytmicznej muzyki hinduskiej z wrażliwością jazzu europejskiego oraz polskimi wotkami ludowymi. Ten materiał usłyszymy dwukrotnie, najpierw o godz. 12.00 w Hi-Fi Studio przy ul. Cieszyńskiej 86 – podczas odsłuchu płyty winylowej – i wieczorem o godz. 20.00 podczas koncertu zespołu Michała Barańskiego w Sali Ceremonii cmentarza żydowskiego przy ul. Cieszyńskiej 92. Również 19 czerwca o godz. 14.00 w Galerii Sfera zaplanowano przemarsz korowodu festiwalowego promującego Paradę Nowoorleańską zaplanowaną na niedzielę 21 czerwca.

W niedzielę 21 czerwca o godz. 11.00 festiwalowa publiczność spotyka się w Schronisku Dębowiec 520 na Zadymkowym Śniadaniu z Kapelą Góralską Straconka. To chwila regeneracji w górskim otoczeniu przed Paradą Nowoorleańską i Konkursem Zespołów Ulicznych. Parada wyruszy o godz. 15.00 z Placu Ratuszowego i ulicą 11 Listopada przejdzie na Plac Wojska Polskiego. Przejdą w niej Jerry Brass Band i Walimy w Kocioł oraz zespoły biorące udział w konkursie.

– Staramy się, żeby co roku zaprosić naprawdę markowe, dobre zespoły grające muzykę swingową. No i to idealnie uzupełnia Paradę Nowoorleańską – informował Jerzy Batycki. – Połączyliśmy paradę z konkursem zespołów ulicznych. W tym roku będzie trzecia edycja tego konkursu. Wspólnie z miastem ufundowaliśmy kwotę 20 tysięcy złotych na honoraria dla zespołów biorących udział w konkursie, ale to publiczność będzie decydowała o wysokości honorariów dla poszczególnych zespołów. Nasi wolontariusze rozdadzą publiczności specjalną walutę, którą widzowie zgłoszą na poszczególne zespoły. Podczas parady będzie się dużo działo, przejadą zabytkowe samochody, przyjadą do nas goście ze Słowacji, z Czech, zapowiedziały się zespoły z Wrocławia i nasze, okoliczne – informował organizator Zadymki.

O godz. 16.30 na scenie ustawionej na Placu Chrobrego grać będzie Original Prague Syncopated Orchestra – jeden z najlepszych na świecie zespołów wiernie i stylowo odtwarzających muzykę swingową lat 20. i 30. Tańczyć będą tancerze szkół tanecznych Swing City Bielsko i Two To Jazz. A o godz. 18.00 ogłoszone zostaną wyniki Konkursu Zespołów Ulicznych.

Jerzy Batycki dziękował za obecność na konferencji prasowej letniej części Zadymki zastępczyni naczelnika Wydziału Kultury i Promocji Urzędu Miejskiego Annie Zgierskiej, reprezentującej prezydenta Bielsko-Białej Jarosława Klimaszewskiego, który – jak podkreślił J. Batycki – bardzo wspiera festiwal, a miasto jest mocno zaangażowane w całe przedsięwzięcie, podobnie jak Bielskie Centrum Kultury im. Marii Koterbskiej. Dyrektor Zadymki dziękował również Dorocie Wiewiórze z Gminy Wyznaniowej Żydowskiej za udostępnienie Sali Ceremonii na cmentarzu żydowskim na koncert.

Agata Wolna